

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Stk/11/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1019200247
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Prof. JUDr. Peter Potásch
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1019200247.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a členov senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD., LL.M. a JUDr. Juraja Vališa, LL.M., v právnej veci žalobcu (sťažovateľ): POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený: WERNER & Co. s.r.o., so sídlom Žltá 2/F, 851 07 Bratislava, IČO: 36 869 643, proti žalovanému: Národná banka Slovenska, so sídlom Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného - č. NBS1-000-027-006 zo dňa 11.12.2018 - konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Správneho súdu v Bratislave - č. k. BA-1S/25/2019-100 zo dňa 06. novembra 2024 takto

rozhodol:

Rozsudok Správneho súdu v Bratislave č. k. 1S/25/2019-100 zo dňa 06. novembra 2024 sa zrušuje a vec sa vracia Správnemu súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I. Konanie pred správnym súdom, vybrané zistenia z administratívneho spisu

1. Správny súd v Bratislave (ďalej aj ako „správny súd“) rozsudkom č. k. BA-1S/25/2019-100 zo dňa 06. novembra 2024 (ďalej aj ako „napadnutý rozsudok“) zamietol správnu žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal zrušenia rozhodnutia Bankovej rady Národnej banky Slovenska (ďalej aj ako „žalovaný“) - č. NBS1-000-027-006 zo dňa 11.12.2018 [pozn.: v písomnom vyhotovení rozhodnutia je uvedený dátum 12.12.2018, keď zároveň v záhlaví rozhodnutia je uvedené, že sa jedná o rozhodnutie Bankovej Rady Národnej banky Slovenska zo dňa 11. decembra 2018. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v priebehu kasačného konania zistil, že v mesiaci december 2018 Banková rada Národnej banky Slovenska zasadala v dňoch 11.12.2018 a 18.12.2018, a preto v texte tohto rozsudku ako dátum prijatia predmetného rozhodnutia uvádza deň 11.12.2018] - ďalej aj ako „rozhodnutie žalovaného“ - a vrátenia mu veci na ďalšie konanie. Pre prípad, že by správny súd rozhodnutie žalovaného nezrušil, žalobca navrhol, aby bola vo veci uplatnená sankčná moderácia podľa § 198 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „SSP“) - k tomu pozri toto odôvodnenie ďalej.

2. Národná banka Slovenska - útvar dohľadu (ďalej aj ako „prvostupňový orgán“) pri výkone dohľadu nad finančným trhom vykonaného za účelom prešetrenia obsahu podnetov finančného spotrebiteľa zo dňa 28.11.2016 a 15.02.2017 dospela k záveru, že žalobca porušil povinnosti v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov a rozhodnutím č. NBS1-000-010-632 zo dňa 30.10.2017 (ďalej aj ako „prvostupňové rozhodnutie“) uložila žalobcovi podľa § 35f ods. 1 písm. a) v spojení s § 35h ods. 1 zák. č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej aj ako „zákon o dohľade“) pokutu vo výške 7.000,- eur za porušenie povinnosti v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov, ktorého sa žalobca dopustil voči finančnému spotrebiteľovi O.B. (ďalej aj ako „finančný spotrebiteľ“) v súvislosti s vymáhaním spotrebiteľského úveru poskytnutého na základe zmluvy o úvere č. 701501198 zo dňa 09.05.2013, a to tým, že porušil ustanovenie § 4

ods. 2 písm. c) zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom v čase spáchania skutku ako aj v čase vydania prvostupňového a napadnutého rozhodnutia (ďalej aj ako „zákon o ochrane spotrebiteľa“) použitím nekalej obchodnej praxe podľa § 7 ods. 1, 2 zákona o ochrane spotrebiteľa tým, že žalobca ako poskytovateľ spotrebiteľského úveru pri vymáhaní dlžnej sumy zo zmluvy o úvere č. 701501198 v rozpore s odbornou starostlivosťou:

- listom zo dňa 02.11.2016 vyzval finančného spotrebiteľa na uhradenie dlžnej sumy vo výške 694,39 eura (vyčíslenej k 31.10.2016), pričom v dlžnej sume boli zahrnuté aj nároky žalobcu, ktoré boli zamietnuté skorším rozhodnutím Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 7C/91/2016 zo dňa 08.06.2016, právoplatného dňa 02.08.2016;

- listom zo dňa 27.01.2017 vyzval spotrebiteľa prostredníctvom tretej osoby na uhradenie dlžnej sumy vo výške 666,62 eura (vyčíslenej k 27.01.2017), pričom v dlžnej sume boli zahrnuté aj nároky žalobcu, ktoré boli zamietnuté skorším rozhodnutím Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 7C/91/2016 zo dňa 08.06.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 02.08.2016;

a zároveň žalobca finančnému spotrebiteľovi v predmetných listoch pre prípad, že nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na úhradu celého dlhu alebo jeho časti, ponúkal refinancovanie pôvodného spotrebiteľského úveru zo zmluvy o úvere č. 701501198 novým spotrebiteľským úverom účelovo viazaným na úhradu uvádzanej dlžnej sumy, čím táto obchodná praktika mohla podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa, ktorý sa na základe nekalej obchodnej praxe žalobcu mohol rozhodnúť uhradiť neexistujúci nárok, prípadne uzatvoriť zmluvu na nový spotrebiteľský úver za účelom refinancovania neexistujúcich pohľadávok účastníka konania.

3. V prvostupňovom rozhodnutí žalovaný podľa § 35f ods. 1 písm. c) v spojení s ustanovením § 35h ods. 1 zákona o dohľade zároveň uložil žalobcovi zákaz používať nekalú obchodnú prax podľa § 7 ods. 1, 2 zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorou žalobca akýmkoľvek spôsobom uplatňuje u finančného spotrebiteľa podľa ustanovenia § 1 ods. 3 písm. c) zákona o dohľade nároky, ktoré všeobecný súd zamietol meritórnym rozhodnutím, čím nekalá obchodná praktika môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

4. Žalobca (ako účastník administratívneho konania) napadol prvostupňové rozhodnutie rozkladom (podľa osobitných právnych predpisov), o ktorom žalovaný rozhodol napadnutým rozhodnutím.

5. Rozhodnutím žalovaného bolo zmenené prvostupňové rozhodnutie, a to tak, že žalovaný uložil žalobcovi pokutu (výrok I.) vo výške 7.000,- eur podľa § 35f ods. 1 písm. a) v spojení s § 35h ods. 1 zákona o dohľade a súbežne podľa ustanovení § 35f ods. 1 písm. c) v spojení s § 35h ods. 1 zákona o dohľade za porušenie § 4 ods. 2 písm. c) v spojení s § 7 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa, a to za nedostatky v činnosti žalobcu, ktorých sa dopustil voči finančnému spotrebiteľovi v súvislosti s vymáhaním spotrebiteľského úveru poskytnutého na základe zmluvy o úvere č. 701501198 zo dňa 09.05.2013, a to použitím nekalej obchodnej praxe vymedzenej v § 7 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľov tým, že žalobca ako poskytovateľ spotrebiteľského úveru pri vymáhaní dlžnej sumy zo zmluvy o úvere č. 701501198 v rozpore s odbornou starostlivosťou:

- listom zo dňa 02.11.2016 vyzval finančného spotrebiteľa na uhradenie dlžnej sumy vo výške 694,39 eura (vyčíslenej k 31.10.2016), pričom v dlžnej sume boli zahrnuté aj také nároky účastníka konania, ktoré už boli zamietnuté meritórnym rozhodnutím Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 7C/91/2016 zo dňa 08.06.2016, právoplatným dňa 02.08.2016;

- listom zo dňa 27.01.2017 vyzval finančného spotrebiteľa v súvislosti s vymáhaním spotrebiteľského úveru poskytnutého na základe zmluvy o úvere č. 701501198 zo dňa 09.05.2013 - prostredníctvom tretej osoby (kontaktné osoby, ktorou bol G. Q., bytom R. XXX, XXX XX R.), na uhradenie dlžnej sumy vo výške 666,62 eura (vyčíslenej k 27.01.2017), pričom v dlžnej sume boli zahrnuté aj také nároky účastníka konania, ktoré už boli zamietnuté meritórnym rozhodnutím Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 7C/91/2016 zo dňa 08.06.2016, právoplatným dňa 02.08.2016.

Zaroveň žalobca v rámci predmetných listov (výziev) zo dňa 02.11.2016 a zo dňa 27.01.2017 zaslal spotrebiteľovi aj ponuku, ktorá spočívala v tom, že pokiaľ tento nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na úhradu požadovaného celého dlhu alebo jeho časti, tak žalobca ponúkal spotrebiteľovi refinancovanie pôvodného spotrebiteľského úveru zo zmluvy o úvere č. 701501198 novým spotrebiteľským úverom účelovo viazaným na úhradu žalobcom uvádzanej dlžnej sumy, čím táto obchodná praktika mohla podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa, ktorý sa na základe nekalej obchodnej praxe žalobcu mohol rozhodnúť uhradiť neexistujúci nárok, prípadne uzatvoriť zmluvu na nový spotrebiteľský úver na účely refinancovania neexistujúcich pohľadávok žalobcu.

6. Výrokom II. rozhodnutia, žalovaný uložil žalobcovi zákaz podľa § 35f ods. 1 písm. c) v spojení s § 35h ods. 1 zákona o dohľade používať nekalú obchodnú praktiku podľa § 7 ods. 2 písm. a) a b) a ods. 5 v spojení s § 7 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa, a to akýmkoľvek spôsobom pri konaní žalobcu vo vzťahu k finančnému spotrebiteľovi a pri uplatňovaní akéhokoľvek nároku žalobcu voči finančnému spotrebiteľovi [vymedzenému v § 1 ods. 3 písm. c) zákona o dohľade], ktorý súd zamietol meritórnym rozhodnutím, pretože žalobca postupoval voči finančnému spotrebiteľovi v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od poskytovateľa spotrebných úverov, čím sa mohlo podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného finančného spotrebiteľa a zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

7. Napokon, výrokom III. žalovaný rozklad žalobcu - vrátane jeho doplnenia - zamietol.

8. V konaní pred správny súd žalobca najmä

a) namietal nezákonnosť postupu žalovaného, ktorý zmenil v celom rozsahu prvostupňové rozhodnutie a rozklad žalobcu súčasne zamietol. Žalobca mal za to, že pokiaľ žalovaný zvolil postup pre zmenu napadnutého rozhodnutia, nemohol rozklad zamietnuť. Výrok napadnutého rozhodnutia je - podľa žalobcu - neurčitý, vykazuje podstatné formálne aj vecné vady.

b) tvrdil, že autoritatívnu požiadavkou smerujúcou nielen k predloženiu dokladov zo strany žalobcu pred začatím konania (t. j. vydaním rozkazu o uložení sankcie), ale predovšetkým vlastného vyjadrenia žalobcu k otázke spáchania správneho deliktu, bola - podľa žalobcu - porušená zásada zákazu sebaobviňovania, a preto skutkový stav zistený v dôsledku vyjadrení (nie dokladov) žalobcu je nezákonný. Žalobca uviedol, že táto zásada sa vzťahuje aj na právnické osoby, a to aj vo vzťahu ku konaniu o správnych deliktoch.

c) výšku uloženej pokuty považoval za nepreskúmateľnú, keď - podľa žalobcu - žalovaný bol povinný zaoberať sa každým kritériom pre uloženie pokuty samostatne, neuvádzať skutočnosti všeobecné, ale iba skutočnosti individualizujúce prípad, priradiť každej skutočnosti charakter poľahčujúcej alebo priťažujúcej a na základe ich vzájomného pomerovania vybrať sankciu a stanoviť jej výšku.

d) v rámci konania pred správny súd žalobca brojil aj proti tomu, že pôvodne mu bola rozkazom uložená pokuta vo výške 4.000,- eur, ktorá bola prvostupňovým rozhodnutím zvýšená na 7.000,- eur a navyše mu bol uložený aj zákaz používania nekalej obchodnej praktiky, čím bol žalobca potrestaný za to, že uplatnil svoje právo a podal voči rozkazu o uložení sankcie odpor. Orgán dohľadu pri tých istých skutkových a právnych okolnostiach pristúpil k zvýšeniu uloženej pokuty a k nej pridal aj zákaz nekalej obchodnej praktiky, čím došlo k porušeniu zásady zákazu zmeny k horšiemu (reformatio in peius), ktorej uplatnenie nemožno vylúčiť ani v oblasti správneho trestania.

e) namietal, že žalovaný nepreukázal existenciu žiadnej závažnej priťažujúcej okolnosti a nedostatočne vzal do úvahy existenciu poľahčujúcich okolností, keďže sa jednalo o ojedinelý prípad týkajúci sa jednej zmluvy a jedného spotrebiteľa. Nešlo o prípad hromadnej alebo systémovej povahy. Uložená pokuta je - podľa žalobcu - zjavne neprímeraná - až arbitrárna.

9. Námietky žalobcu vyhodnotil správny súd v súhrne ako nedôvodné.

10. Akceptoval určité pochybenie žalovaného v súvislosti s výrokom jeho rozhodnutia, keď žalovaný - na strane jednej - zmenil prvostupňové rozhodnutia a zároveň rozklad žalobcu zamietol. Správny súd uviedol, že procesne dôslednejším by bol postup, ktorým by vo výroku III. žalovaný zamietol rozklad žalobcu „v časti“, v ktorej nebolo vyhovené námietkam uvedeným v rozklade. Uvedený záver však nič nemení na tom, že napadnuté rozhodnutie v tomto smere obstojí ako zákonné.

11. Práve v tomto kontexte správny súd doplnil, že zrušenie rozhodnutia administratívneho orgánu nie je samoučelné, pričom dôvodom zrušenia rozhodnutia správneho orgánu môže byť len taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia. Rozhodnutie sa nezrušuje preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka (z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4SŽ 98-102/02 zo dňa 17.12.2002). Doplnil tiež, že správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého, ale účinnej ochrane subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Preto nemožno vyhovieť takému návrhu na začatie konania v správnom súdnictve, ktorého prejednanie síce vedie k zisteniu formálneho rozporu činnosti verejnej správy so zákonom, no zároveň v ňom nebude preukázaný žiaden zásah do individuálnej sféry navrhovateľa (bližšie rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 245/2016 zo dňa 19.04.2016).

12. Vysporiadajúc sa s ďalšími námietkami žalobcu, správny súd v napadnutom rozsudku nespochybnil, že pre obsahové náležitosti rozhodnutí vo veciach správneho trestania je potrebné vyžadovať vyššie - prísnejšie nároky, a to práve vo vzťahu k výroku rozhodnutia, ktorý je najvýznamnejšou časťou

rozhodnutia. Námietky žalobcu vznesené v podanej žalobe v tomto smere však správny súd vyhodnotil ako smerujúce k prepiatemu formalizmu, pričom - podľa správneho súdu - nebolo zistené, že by mohli znamenať zásah do práv žalobcu.

13. Vo vzťahu k namietaným obsahovým vadám výrokov I. a II. napadnutého rozhodnutia (pozri vyššie), správny súd nezistil také pochybenia, ktoré by mali za následok jeho nezrozumiteľnosť, neurčitosť, prípadne by znamenali nejednoznačné alebo neúplné vymedzenie skutku, pre ktoré by hrozilo, že žalobca by nemal vedomosť o skutku, za ktorý mu bola uložená sankcia, prípadne by hrozila zámena skutku s iným skutkom a pod.

14. Vo vzťahu k namietanému porušeniu zákazu reformatio in peius, t.j. zmeny k horšiemu, správny súd v napadnutom rozsudku uviedol, že v prípade zrušenia rozkazu o uložení sankcie, Národná banka Slovenska pokračuje v konaní v prvom stupni, pričom nie je viazaná rozsahom skutkových zistení, právnou kvalifikáciou ani druhom a výškou sankcie podľa zrušeného rozkazu o uložení sankcie ani ďalším obsahom zrušeného rozkazu o uložení sankcie, a preto nemohlo dôjsť v tomto smere k porušeniu uvedenej zásady.

15. Doplnil, že ustanovenie § 35c ods. 4 zákona o dohľade aplikované prvostupňovým orgánom síce v znení účinnom v danom čase explicitne neobsahovalo vymedzenie neviazanosti skôr vydaným rozkazom o uložení sankcie, avšak uvedené možno vyvodiť z dôvodovej správy k zák. č. 279/2017 Z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorým bol § 35 ods. 4 zákona o dohľade novelizovaný (doplnený o úpravu „neviazanosti“ obsahom rozkazu o uložení sankcie).

16. Na podporu svojich záverov správny súd uviedol, že uvedená zásada sa v prípade skráteného rozhodovania neaplikuje ani v trestnom konaní. Pokiaľ po zrušení trestného rozkazu samosudca pokračuje v konaní, pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní nie je viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v trestnom rozkaze (§ 355 ods. 3 Trestného poriadku), a preto aplikácia predmetnej zásady nie je dôvodná ani v oblasti správneho trestania.

17. Správny súd ako nedôvodný vyhodnotil aj ten žalobný bod, ktorým žalobca namietal porušenia jeho práva spočívajúce v zákaze sebaobviňovania. Z administratívneho spisu ustálil, že žalobca vo vyjadrení zo dňa 08.03.2017 k veci uviedol, že došlo k pochybeniu vo vzťahu k výške dlhu v oznámení odoslanom finančnému spotrebiteľovi, pričom toto vyjadrenie žalobcu nebolo uskutočnené v situácii, kedy možno z obsahu administratívneho spisu vyvodiť jednoznačný záver, že žalovaný (resp. konajúci odbor) pred podaním tohto vyjadrenia mal pri výkone dohľadu dostatok informácií, z ktorých by mohol nadobudnúť dôvodné podozrenie, že žalobca sa dopustil správneho deliktu (k tomu porovnaj rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“) - sp. zn. 7 Ssk 49/2021, resp. bod 55 napadnutého rozsudku). Vzhľadom na daný skutkový stav nešlo potom - podľa správneho súdu - o takú „výpoveď“, pred ktorou mal byť žalobca poučený o svojom práve odoprieť ju. Až následne - interným listom zo dňa 22.03.2017 boli totiž podania finančného spotrebiteľa odstúpené príslušnému odboru žalovaného na ďalšie konanie, keď odbor ochrany finančného spotrebiteľa dospel k záveru, že v prejednáwanej veci sa jedná o agresívnu obchodnú praktiku podľa § 9 zákona o ochrane spotrebiteľa. Podľa záverov správneho súdu, až v čase po 22.03.2017 existovalo dostatočne určité podozrenie zo spáchania správneho deliktu (bez ohľadu na jeho neskoršiu právnú kvalifikáciu), a preto až od tohto momentu bol žalobca v pozícii podozrivého, čo si vyžadovalo, aby bol poučený o svojom práve odoprieť výpoveď.

18. Záverom k tejto žalobnej námietke správny súd skonštatoval, že z obsahu spisu síce nezistil, že by bol žalobca v priebehu administratívneho konania (po podaní odporu voči rozkazu o uložení sankcie) poučený o práve odoprieť výpoveď, avšak jeho neskoršie vyjadrenia v žiadnom prípade nepredstavovali rozhodujúci podklad pre závery o spáchaní správneho deliktu a uloženie sankcie, keď žalovaný vychádzal najmä z podnetov samotného spotrebiteľa, ich príloh a vyjadrenia žalobcu zo dňa 08.03.2017 získaného v priebehu výkonu dohľadu na diaľku.

19. Vo vzťahu k uloženej pokute a jej výške, správny súd ako nedôvodnú vyhodnotil námietku jej nepreskúmateľnosti a neprimeranosti. Podľa správneho súdu, žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol náležité dôvody, pre ktoré pristúpil k uloženiu pokuty vo výške 7.000,- eur, pričom v tomto smere prvostupňové rozhodnutie, ako aj rozhodnutie žalovaného nevykazovali znaky arbitrárnosti a boli dostatočne odôvodnené. Správny súd poukázal na to, že výška ukladanej pokuty je vecou správnej úvahy, pričom konajúce orgány nevybočili z medzí a hľadísk ustanovených zákonom o dohľade. V odôvodnení rozhodnutia žalovaného, ako ani v prvostupňovom rozhodnutí správny súd nezistil vady, pre ktoré by nebolo možné identifikovať úvahy, ktoré viedli k uloženiu pokuty vo výške 7.000,- eur. Prvostupňový orgán sa podrobne zaoberal rozhodujúcimi kritériami pre úvahu o výške pokuty v zmysle § 35f ods. 1 zákona o dohľade (závažnosť, rozsah a dĺžka trvania, následky a povaha zisteného

nedostatku). Rovnako správny súd nezistil také vybočenie z medzí logického uvažovania, ktoré by zakladalo dôvod pre prijatie záveru, že uložená pokuta je neprimeraná.

II. Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného

20. Rozsudok správneho súdu (bod 1 vyššie) napadol kasačnou sťažnosťou žalobca (ďalej aj ako „sťažovateľ“), ktorý ju formálne odôvodnil ustanovením § 440 ods. 1 písm. f) SSP (porušenie práva na spravodlivý proces zo strany správneho súdu), ustanovením § 440 ods. 1 písm. g) SSP (nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom) a ustanovením § 440 ods. 1 písm. h) SSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu).

21. V kontexte väd výroku napadnutého rozhodnutia žalovaného, ktoré identifikoval aj správny súd (k tomu pozri tento rozsudok vyššie), sťažovateľ uviedol, že žalovaný rozhodol vzájomne nezlučiteľným spôsobom, ktorý zákon o dohľade nepripúšťa, keďže zmenil prvostupňového rozhodnutie a zároveň rozklad sťažovateľa v administratívnom konaní zamietol. Uvedený postup považuje za rozporný s ustanovením § 32 ods. 2 zákona o dohľade.

22. V súvislosti s rozhodnutiami, na ktoré odkázal správny súd v napadnutom rozsudku (k tomu pozri toto odôvodnenie vyššie), sťažovateľ uviedol, že tieto sa netýkajú správneho trestania a väd výrokovej časti rozhodnutia o uložení správnej sankcie. Naopak, sťažovateľ poukázal na rozsudky Najvyššieho správneho súdu Českej republiky (sp. zn. 7 A 124/2000-39 zo dňa 28.05.2003, resp. sp. zn. 8 As 7/2006 zo dňa 26.06.2007), z ktorých vyplýva, že tento obdobný pochybenie správnych orgánov - ako je pochybenie žalovaného v tejto veci - neakceptoval. Uviedol, že na uvedené rozsudky poukázal ešte v rámci konania pred správnym súdom (v doplnení repliky), avšak správny súd na ne v napadnutom rozsudku napriek tomu nereagoval.

23. Sťažovateľ namietal aj to, že túto vadu výroku rozhodnutia žalovaného (pozn.: neprípustný a vzájomne rozporný spôsob rozhodnutia o rozklade) preklenul správny súd odkazom na odôvodnenie rozhodnutia žalovaného. Podľa sťažovateľa je toto neprípustné najmä v prípadoch správneho trestania. Podporne v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - sp. zn. 5Sž/21-22/2011 zo dňa 15.12.2011. Sťažovateľ tiež považuje za neprípustné, aby bola zjavná vada rozhodnutia - najmä vo veci správneho trestania - obhájiteľná a súladná s právom na spravodlivý proces.

24. Záverom k tejto kasačnej námietke uviedol, že ak má byť dôvodom pre zrušenie rozhodnutia žalovaného jeho nezákonnosť, tak potom práve rozhodnutie vzájomne nezlučiteľným a vnútorne rozporným spôsobom je potrebné považovať za vadu zákonnosti rozhodnutia. Uvedené napokon doplnil úvahou, že ak by mala platiť argumentácia správneho súdu, potom by prieskum zákonnosti mohol byť realizovaný fakticky výlučne vo vzťahu k hmotnoprávnej stránke veci (bez ohľadu na porušenie procesných práv osoby obvinenej zo správneho deliktu).

25. Ďalšou kasačnou námietkou brojil sťažovateľ proti právnym záverom správneho súdu ohľadom zákazu sebaobviňovania.

26. Stotožnil sa so správnym súdom, keď tento uviedol, že a) uvedený princíp je potrebné aplikovať aj na správne trestanie, b) sťažovateľ nebol v žiadnom štádiu konania poučený o práve nevypovedať a o zákaze sebaobviňovania, ako aj v tom, že c) žalovaný pri uložení sankcie vychádzal „najmä z podnetov samotného spotrebiteľa, ich príloh a vyjadrenia žalobcu zo dňa 08.03.2017 získaného v priebehu výkonu dohľadu na diaľku“.

27. Práve v súvislosti s vyjadrením zo dňa 08.03.2017 však doplnil, že potvrdením autentickosti listín priložených finančným spotrebiteľom k jeho podnetom a skutočností tvrdných týmto spotrebiteľom, sťažovateľ sám seba obvinil.

28. Podľa sťažovateľa mal žalovaný už v čase, keď ho vyzýval na poskytnutie vyjadrenia k veci (pozri vyššie) dostatok informácií, z ktorých mohol nadobudnúť dôvodné podozrenie, že sa dopustil správneho deliktu. Už v tom čase totiž žalovaný mal k dispozícii podania finančného spotrebiteľa zo dňa 28.11.2016 a 15.02.2017 - vrátane príloh - pričom k uloženiu sankcií došlo presne na základe týchto podaní finančného spotrebiteľa a ich príloh - v spojení s vyjadrením sťažovateľa zo dňa 08.03.2017.

29. Vychádzajúc z týchto záverov potom sťažovateľ tvrdil, že žalovaný ho mal poučiť o jeho procesných právach a osobitne o zákaze sebaobviňovania (čo však neurobil). Podľa nálezu Ústavného súdu SR - sp. zn. III. ÚS 561/2021 z 21. decembra 2021 sa pritom zákaz sebaobviňovania vzťahuje nielen na obvineného, ale už aj na podozrivého z trestného činu. V tomto kontexte doplnil, že uvedená zásada sa vzťahuje aj na právnické osoby, a to bez ohľadu na štádium konania, resp. na to, či ide o úkony realizované priamo v rámci konania o skutku alebo v rámci úkonov, ktoré tomuto konaniu predchádzajú. Poukázal na prípad Funke proti Francúzsku a prípad. J. B. proti Švajčiarsku (v rámci konania pred Európskym súdom pre ľudské práva). Na podporu svojich tvrdení poukázal aj na odbornú spisbu, keď opakovane a osobitne akcentoval, že predmetná zásada sa vzťahuje aj na podozrivého.

30. Odkazom na doktrínu sťažovateľ uviedol, že i v rámci kontroly je potrebné príslušný subjekt poučiť o možnosti odoprieť aktívnu súčinnosť a nie je možné použiť akýkoľvek nátlak (vrátane hrozby sankcií) - G., J. K právu odoprieť výpoveď (súčinnosť) pri štátnej kontrole. Zdravotnícke fórum č. 8/2012, str. 31 a 32).

31. Záverom poukázal na to, že aj podľa rozhodovacej praxe Najvyššieho správneho súdu Českej republiky (sp. zn. 2As 254/2016 zo dňa 15.12.2016) je aplikácia zásady nemo tenetur a dohľadu problematikou hľadania rovnováhy s tým, že v posudzovanom prípade boli síce dotknuté podklady vyžadované pred začatím správneho konania, ale pritom je zjavné, že mohli slúžiť pre začatie správneho konania sankčnej povahy.

32. Napokon k tejto kasačnej námietke sťažovateľ zosumarizoval, že a) žalovaný od sťažovateľa autoritatívne žiadal podľa § 38 zákona o dohľade vyjadrenie k podaniu finančného spotrebiteľa, b) nepoučil žalobcu o zákaze donucovania k sebaobviňovaniu, c) sťažovateľ požadované informácie poskytol, d) v čase vyžiadania informácií od sťažovateľa, žalovaný už disponoval informáciami svedčiacimi o dôvodnom podozrení o spáchaní správneho deliktu sťažovateľom, e) ďalšie podstatné dokazovanie vo veci už nebolo uskutočnené, f) a sťažovateľovi bola napriek týmto skutočnostiam uložená sankcia - a tak žalovaný porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces.

33. Záverečná kasačná námietka sťažovateľa sa týkala neprimeranosti uloženej pokuty a porušenia zákazu zmeny k horšiemu (reformatio in peius).

34. Sťažovateľ v tomto bode kasačnej sťažnosti uviedol, že v rozkaznom konaní mu bola uložená pokuta 4.000 Eur (z maximálnej novej pokuty 5.000 Eur), pričom žalovaný mal v rozkaze uviesť, že (uložená) pokuta vo výške 4.000 Eur je primeraná. Následne - po podaní odporu proti predmetnému rozkazu - žalovaný vydal vo veci rozhodnutie (v neskrátenom správnom konaní), v ktorom už bola sťažovateľovi - bez dodatočného dokazovania a za nezmeneného skutkového a právneho stavu - uložená pokuta vo výške 7.000 Eur.

35. Podľa sťažovateľa je predmetné navýšenie pokuty vyvolané fakticky iba tým, že podal odpor proti rozkazu a že v neskrátenom konaní mohol žalovaný sťažovateľovi uložiť vyššiu pokutu.

36. Následne sťažovateľ odcitoval znenie ustanovenia § 35 ods. 4 zákona o dohľade (pozn. kasačného súdu: správne má byť § 35c ods. 4) zákona o dohľade v znení účinnom v čase podania odporu a následne to isté ustanovenie v znení účinnom od 15.12.2017. Na základe komparácie predmetných znení poukázal na to, že v čase relevantnom pre súdenú vec (vydanie a doručenie rozkazu, resp. podanie odporu proti nemu), zákon o dohľade neobsahoval výslovné vylúčenie uplatnenia zákazu reformatio in peius. Nemožno preto prihliadať na neskoršiu normatívnu zmenu a jej odôvodnenie, ktoré v čase podania odporu neexistovali.

37. Sťažovateľ v kontexte tejto kasačnej námietky odkázal na ustanovenie § 87 ods. 4 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, ako aj na súvisiacu odbornú spisbu (Srebalová, M. a kol. Zákon o priestupkoch, Komentár. 2. vydanie. Bratislava : C. H. BECK, 2020, komentár k § 87).

38. Analogicky poukázal tiež na § 355 ods. 3 Trestného poriadku a na ňu nadväzujúcu doktrínu (Čentěš, J. a kol. Trestný poriadok II., § 196 - 569, Bratislava, C. H. BECK, 2021, komentár k § 355).

39. Sťažovateľ v súhrne argumentoval, že ak v neskrátenom konaní nevyšli najavo nové podstatné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prísnejší postih vo veci, je irelevantné, že žalovaný prísnejší postih uložiť mohol (podľa objektívneho práva). Na podporu predmetných záverov odkázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. I. ÚS 505/2015 zo dňa 13. januára 2016), ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky - sp. zn. II. ÚS 213/2000.

40. Práve vzhľadom na skutočnosť, že ide o vec správneho trestania, kedy sťažovateľovi bola v neskrátenom konaní uložená vyššia pokuta ako v rozkaze, je - podľa jeho názoru - ešte relevantnejšie skúmať kvalitu odôvodnenia rozhodnutia aj vo vzťahu k uloženej sankcii. Tu potom nielen žalovanému, ale aj správne súdu sťažovateľ vytýka, že mlčali k tomu, že mu za nezmeneného skutkového a právneho stavu bola uložená vyššia pokuta ako pôvodne v rámci rozkazu.

41. Podľa názoru sťažovateľa je sprísnenie sankcie - v jeho veci a za vyššie uvedených okolností - akýmsi nepriamym postihom za to, že sa rozhodol hájiť svoje práva. Má za to, že iný racionálny dôvod na vysvetlenie konania žalovaného neexistuje.

42. V závere kasačnej sťažnosti poukázal na vybrané rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorými poukazoval na zákonnú požiadavku riadneho odôvodnenia rozsudku (sp. zn. 2Sžp/3/2012 a sp. zn. 2Sžp/25/2013).

43. Vo všeobecnosti napokon doplnil, že správny súd, ako aj Najvyšší správny súd mali, resp. majú na niektoré z uvedených skutočností prihliadať aj z úradnej moci, keďže ide o správnu žalobu vo veci správneho trestania, kde existujú výnimky z princípu koncentrácie.

44. Napokon navrhol, aby Najvyšší správny súd rozsudok správneho súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

45. Ku kasačnej sťažnosti sa podaním zo dňa 12. marca 2025 vyjadril žalovaný.

46. Ten vo svojom vyjadrení v prvom rade vytkol formálne vady kasačnej sťažnosti, keď uviedol, že v kasačnej sťažnosti nedokázal identifikovať, akým konaním správneho súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP]. Podľa názoru žalovaného, sťažovateľ neosvedčil v rámci celého správneho súdneho konania také porušenie práva na spravodlivý proces, ktorými by procesné postupy správneho súdu znemožnili uskutočniť jemu patriace procesné práva. Tvrdenie, že sa súd k niektorým podstatným skutočnostiam namietaným žalobcom nevyjadril, je nesprávne a nemôže sa - podľa žalovaného - uplatniť ako sťažnostný bod podľa uvedeného ustanovenia SSP.

47. Podľa názoru žalovaného, kasačná sťažnosť žalobcu nespĺňa predpoklady ani vo vzťahu k ďalším dvom kasačným bodom, ktoré sa týkajú nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonu napadnutého rozsudku od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - sp. zn. 6 Cdo/129/2017 zo dňa 31. októbra 2017 a tam vymedzený obsah pojmu „ustálená rozhodovacia prax“.

48. Vo vzťahu k vecným námietkam sťažovateľa žalovaný uviedol, že podľa jeho názoru správny súd posúdil výrok žalobou napadnutého rozhodnutia správne a riadne odôvodnil svoje právne posúdenie s tým súvisiace.

49. V súvislosti s vadami výroku napadnutého rozhodnutia uviedol, že z podstaty správneho súdnictva a jeho subsidiarity, na ktoré nadväzuje i ustálená judikatúra v tejto oblasti, imanentne vyplýva imperatív rešpektovať právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a zdržať sa zasahovania do nich, pokiaľ sú zistené nedostatky, ktoré nemajú vplyv na ich zákonnosť (por. R 60/2000) či postavenie účastníkov konania (por. R 103/2011), a ich zrušenie by znamenalo len formálne zopakovanie administratívneho procesu bez odlišného výsledku (podržanie vecnej správnosti rozhodnutia), čo by viedlo k neodôvodnenému predlžovaniu konania a k prietahom. Dôvodom zrušenia rozhodnutia môže byť len taká vada, ktorá mohla mať vplyv na správnosť, zákonnosť rozhodnutia (R 122/2003).

50. Na podporu svojich záverov (a fakticky aj záverov správneho súdu) o tom, že vady výroku identifikované sťažovateľom nie sú relevantné, resp. neodôvodňujú zrušenie rozhodnutia žalovaného, tento poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (NS SR R 60/2000, NS SR R 103/2011, NS SR R 122/2003).

51. Žalovaný sa nestotožnil ani s kasačnou námietkou sťažovateľa, ktorá sa týkala porušenia zásady zákazu sebaobviňovania. Naopak, plne sa stotožnil s právnym posúdením, ktoré správny súd vyjadril v napadnutom rozsudku. Podľa žalovaného správny súd správne posúdil, že vyjadrenie z 08.03.2017 bolo získané v rámci dohľadu na diaľku a vzhľadom na daný skutkový stav nešlo o takú výpoveď, pred ktorou mal byť žalobca poučený o svojom práve odoprieť ju. Až následne - interným listom zo dňa 22.03.2017 - boli podania finančného spotrebiteľa odstúpené odboru ochrany finančného spotrebiteľa a ten dospel k záveru, že v danej veci sa jedná o agresívnu obchodnú praktiku podľa § 9 zákona o ochrane spotrebiteľa. Teda až v čase po 22.03.2017 existovalo dostatočne určité podozrenie zo spáchania správneho deliktu (bez ohľadu na jeho neskoršiu právnu kvalifikáciu), a preto až od tohto momentu bol žalobca v pozícii podozrivého.

52. Doplnil, že informácie získané od sťažovateľa boli získané na to určeným osobitným postupom podľa zákona o dohľade. Cieľom dohľadu nad finančným trhom je udržanie stability finančného trhu ako celku, ako aj prispievanie k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu v záujme udržiavania dôveryhodnosti finančného trhu a rešpektovania pravidiel hospodárskej súťaže. Možnosť žalovaného dohliadať skôr, ako získa podozrenie o porušovaní právnych predpisov, umožňuje totiž vyššiu vzájomnú dôveru účastníkov finančného trhu. Taktiež umožňuje predchádzať poruchám na finančnom trhu skôr, ako by mohli spôsobiť finančné škody spotrebiteľom alebo iným účastníkom či dokonca sa rozšíriť v rámci národného či globálneho finančného systému.

53. Osobitne žalovaný akcentoval, že právo odoprieť výpoveď nie je absolútnym právom. Toto právo sa nevzťahuje na dôkazné prostriedky, ktoré by mohli byť získané od účastníka konania na základe vykonaného dohľadu na diaľku podľa zákona o dohľade, ktoré existujú objektívne, nezávisle od jeho vôle. Právo odoprieť výpoveď sa nevzťahuje ani na dokumenty a informácie, ktoré je účastník konania povinný orgánu dohľadu poskytovať na základe skutočnosti, že je dohliadaným subjektom podľa zákona o dohľade a rozsah toho, čo je dohliadaný subjekt povinný predkladať, tento osobitný zákon vymedzuje v § 2 ods. 7. Preto môže orgán dohľadu v tomto konaní požadovať predloženie takýchto dokumentov a toto predloženie autoritatívne vynútiť bez toho, aby tým došlo k porušeniu práva odoprieť výpoveď.

54. Poukázal tiež na súvisiace rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - sp. zn. 1 Sžfk 39/2021 z 28. apríla 2023: „[...] treba uviesť, že tento postup inšpektorov práce sám osebe nie je nezákonný. Zákon č. 125/2006 Z. z., ktorý upravuje priebeh inšpekcie práce, im totiž neukladá, aby takéto poučenie vykonali. Takáto povinnosť im v zásade neplynie ani zo samotného čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pretože toto ustanovenie upravuje len záruky konania pred súdom alebo tribunálom v zmysle judikatúry. Žalovaný a inšpektorát práce ako orgány štátnej správy (porov. § 3, § 5 ods. 1, § 7 ods. 1 zákona č. 125/2006 Z. z.) nie sú súdom ani tribunálom v zmysle uvedeného ustanovenia, a tak sa na konanie pred nimi ustanovenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru nevzťahuje (podobne rozsudok tun. súdu sp. zn. 5 Asan 4/2020). [...]“

55. Podľa žalovaného je nedôvodná aj kasačná námietka sťažovateľa týkajúca sa neprimeranosti uloženej pokuty, resp. porušenia zásady zákazu zmeny k horšiemu.

56. Uviedol, že v žiadnom právnom predpise nie „sú výslovne stanovené zásady ukladania správneho trestania, a preto žalovaný nie je povinný uplatňovať automaticky všetky zásady trestného práva“. Podobne - v trestnom konaní - podľa ustanovenia § 355 Trestného poriadku - na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v trestnom rozkaze. Zásada reformatio in peius sa tak neuplatní ani pri rozhodovaní po podaní odporu voči trestnému rozkazu.

57. Žalovaný tiež doplnil, že pri ukladaní pokuty v rozkaze o uložení sankcie bol orgán dohľadu oprávnený ukladať pokutu v súlade s ustanovením § 35c ods. 2 zákona o dohľade len do výšky 5 000 eur a súčasne bol v súlade s predmetným ustanovením oprávnený uložiť opatrenie na odstránenie a nápravu zisteného nedostatku. Orgán dohľadu uložil rozkazom o uložení sankcie pokutu vo výške 4.000 eur, ktorá predstavovala 80 % z najvyššej možnej výšky pokuty, ktorú mohol orgán dohľadu uložiť účastníkovi konania v rozkaznom konaní.

58. Uviedol, že pri ukladaní sankcií (v správnom práve) sa zásada zákaz reformatio in peius považuje za dôležitú, avšak nejde o zásadu bezvýhradnú, či absolútnu. Táto zásada je v mnohých ohľadoch obmedzená, či dokonca vylúčená, a to najmä čo do svojho dosahu v rámci nového prejednávania veci pred správnym orgánom prvého stupňa - napr. po podaní opravného prostriedku voči rozkazu, pokute na mieste, atď. Pripomenul tiež, že aj ustanovenie § 195 písm. d) SSP predpokladá, že nie všetky zásady ukladania trestov podľa Trestného zákona sa automaticky na správne trestanie uplatnia.

59. V tomto kontexte žalovaný odkázal aj na vybrané závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky - sp. zn. I. ÚS 505/2015 z 13. januára 2016.

60. Zdôraznil, že podaním odporu došlo k zrušeniu rozkazu o uložení sankcie v zmysle ustanovenia § 35c ods. 4 zákona o dohľade, a preto nie je možné naň prihliadať. Hoci tak, ako argumentuje žalobca, v čase podania odporu platila iná právna úprava, to, že predmetné ustanovenie bolo novelizované, nemení nič na tom, že žalovaný na rozkaz prizeral akoby neexistoval. Po zrušení rozkazu teda žalovaný pokračoval v konaní v zmysle druhej vety ustanovenia § 35c ods. 4 zákona o dohľade, keď z týchto dôvodov má za to, že v pokračovaní prvostupňového konania bol oprávnený uložiť pokutu v súlade s ustanovením § 35f ods. 1 písm. a) zákona o dohľade, t. j. až do výšky 700.000 Eur. V skutočnosti však žalovaný uložil sťažovateľovi pokutu vo výške 1% z maximálnej možnej zákonnej výšky pokuty, pričom v rozkaze o uložení sankcie mu uložil postih vo výške 80 % z maximálnej možnej výšky pokuty (v rozkaznom konaní).

61. Žalovaný celkovo sťažovateľovi vytkol, že neuvážene používa pojem reformatio in peius, keď ním opisovaná námietka v skutočnosti pod tento inštitút subsumovateľný nie je. Sťažovateľ totiž nenamieta to, že mu v rámci riadneho odvolacieho konania bola uložená prísnejšia pokuta ako mu bolo uložená v prvostupňovom konaní, ale to, že mu v riadnom konaní bola uložená vyššia pokuta ako v rozkaze (t. j. v skrátenej forme konania). Žalovaný svojím rozhodnutím nezmenil výšku pokuty, ktorá bola sťažovateľovi uložená prvostupňovým rozhodnutím.

62. Žalovaný namieta, že v tomto prípade došlo k zmene výšky pokuty po zrušení rozkazu o uložení sankcie, pričom na túto situáciu sa snaží žalobca akosi analógiou použiť argumenty týkajúce sa zmeny výšky trestu v druhostupňovom konaní. Podľa názoru žalovaného tu na použitie analógie nie je dôvod, neexistuje tu žiadna medzera, ktorú by analógia mohla vyplniť.

63. Z vyššie uvedených dôvodov potom žalovaný navrhol, aby Najvyšší správny súd rozsudkom podľa § 459 písm. c) SSP kasačnú sťažnosť odmietol, keďže nie je prípustná alebo - ak ju posúdi ako prípustnú - kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP zamietol ako nedôvodnú.

III. Konanie pred Najvyšším správnym súdom

64. Právomoc a príslušnosť Najvyššieho správneho súdu pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení a § 11 písm. h) SSP.

65. Kasačný súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

66. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 SSP kasačný súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti rozsudku, voči ktorému je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a včas.

67. Po preskúmaní napadnutého rozsudku správneho súdu a kasačnej sťažnosti, ako aj podkladového materiálu, kasačný súd dospel k záverom, ktoré odôvodňuje v nasledovnom texte.

IV. Vybraná súvisiaca právna úprava

68. Podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

69. Podľa § 35f ods. 1 písm. a), c) zákona o dohľade (v znení účinnom v čase spáchania skutku ako aj v čase vydania prvostupňového rozhodnutia), tomu, kto porušil práva finančného spotrebiteľa alebo porušil povinnosti v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, Národná banka Slovenska je podľa závažnosti, rozsahu, dĺžky trvania, následkov a povahy zisteného nedostatku príslušná:

a) uložiť pokutu do výšky 700 000 eur, ak v odseku 2 nie je ustanovené inak

c) zakázať používať nekalú obchodnú praktiku alebo zakázať podľa § 35e ods. 1 písm. b) používať neprijateľnú podmienku

70. Podľa § 35f ods. 1 písm. a), c) zákona o dohľade (v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia), tomu, kto porušil práva finančného spotrebiteľa alebo porušil povinnosti v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, Národná banka Slovenska je podľa závažnosti, rozsahu, dĺžky trvania, následkov a povahy zisteného nedostatku príslušná:

a) uložiť pokutu do výšky 1 000 000 eur, ak v odseku 2 nie je ustanovené inak

c) zakázať používať nekalú obchodnú praktiku alebo zakázať podľa § 35e ods. 1 písm. b) používať neprijateľnú podmienku

71. Podľa § 35h ods. 1 zákona o dohľade (v znení účinnom v čase spáchania skutku ako aj v čase vydania prvostupňového a napadnutého rozhodnutia), sankcie podľa tohto zákona a osobitných predpisov za nedostatky v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov možno ukladať samostatne alebo súbežne a za trvajúci nedostatok aj opakovane. Sankcie podľa tohto zákona za nedostatky v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov možno uložiť do troch rokov od zistenia nedostatku, najneskôr však do desiatich rokov od jeho vzniku. Premlčacie lehoty podľa druhej vety sa prerušujú, keď nastala skutočnosť zakladajúca prerušenie lehoty podľa § 19 ods. 4, pričom od každého prerušenia premlčania začína plynúť nová premlčacia lehota. Nedostatky uvedené v protokole o vykonanom dohľade na mieste sa považujú za zistené odo dňa skončenia príslušného dohľadu na mieste podľa § 10 ods. 5 a 6.

72. Podľa § 35h ods. 3 zákona o dohľade (v znení účinnom až v čase vydania napadnutého rozhodnutia), ak Národná banka Slovenska v jednom konaní koná a rozhoduje o uložení sankcie jednej osobe za dva alebo viaceré nedostatky v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, ktoré boli zistené za obdobie najviac dvanásť po sebe nasledujúcich mesiacov, Národná banka Slovenska za všetky postihované nedostatky uloží úhrnnú pokutu podľa ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na nedostatok s najvyššou hornou hranicou sadzby pokuty vrátane zvýšenia sadzby podľa § 35f ods. 2 alebo osobitných predpisov; ak za viaceré nedostatky sú rovnaké najvyššie horné hranice sadzieb pokút vrátane ich zvýšenia podľa § 35f ods. 2 alebo osobitných predpisov, úhrnná pokuta sa uloží podľa ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na jeden z nich. Ak za postihované nedostatky sú dolné hranice sadzieb pokuty rôzne, dolnou hranicou sadzby úhrnnej pokuty je najvyššia z týchto sadzieb vrátane jej zvýšenia podľa § 35f ods. 2 alebo osobitných predpisov. Národná banka Slovenska pri určení výšky úhrnnej pokuty zohľadní skutočnosti uvedené v § 35f ods. 1 vo vzťahu ku všetkým nedostatkom, ktoré sú postihované rozhodnutím o uložení sankcie, a aj počet týchto nedostatkov.

73. Podľa § 35c ods. 4 zákona o dohľade (v znení účinnom v čase vydania prvostupňového rozhodnutia), dohliadaný subjekt, proti ktorému bol vydaný rozkaz o uložení sankcie, môže Národnej banke Slovenska proti vydanému rozkazu o uložení sankcie podať do 15 dní od jeho doručenia písomne odpor, ktorý musí byť odôvodnený. Včasným podaním odporu s odôvodnením sa rozkaz o uložení sankcie zrušuje a Národná banka Slovenska pokračuje v konaní v prvom stupni. Ak pred vydaním rozkazu o uložení sankcie nebol proti účastníkovi konania urobený iný úkon, po včasnom podaní odporu s odôvodnením sa doručenie rozkazu o uložení sankcie účastníkovi považuje za prvý úkon v konaní.

74. Podľa § 35c ods. 4 zákona o dohľade (v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia), dohliadaný subjekt, proti ktorému bol vydaný rozkaz o uložení sankcie, môže Národnej banke Slovenska

proti vydanému rozkazu o uložení sankcie podať do 15 dní od jeho doručenia písomne odpor, ktorý musí byť odôvodnený. Včasným podaním odporu s odôvodnením sa rozkaz o uložení sankcie zrušuje a Národná banka Slovenska pokračuje v konaní v prvom stupni, pričom nie je viazaná rozsahom skutkových zistení, právnu kvalifikáciu ani druhom a výškou sankcie podľa zrušeného rozkazu o uložení sankcie ani ďalším obsahom zrušeného rozkazu o uložení sankcie. Ak pred vydaním rozkazu o uložení sankcie nebol proti účastníkovi konania urobený iný úkon, po včasnom podaní odporu s odôvodnením sa doručenie rozkazu o uložení sankcie účastníkovi považuje za prvý úkon v konaní.

75. Podľa § 27 ods. 2 zákona o dohľade (v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia), výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Ak sa rozhodnutie vo veci viaže na splnenie podmienok, vo výroku rozhodnutia sa uvedú aj tieto podmienky; splnenie týchto podmienok sa preukazuje Národnej banke Slovenska v lehote určenej Národnou bankou Slovenska. Ak splnenie týchto podmienok nie je preukázané v určenej lehote, Národná banka Slovenska rozhodnutie zruší, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Vo výroku rozhodnutia sa neukladajú povinnosti, ktoré ukladá priamo zákon.

76. Podľa § 27 ods. 3 zákona o dohľade (v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia), v odôvodnení sa uvedie, ktoré skutkové zistenia boli podkladom na rozhodnutie, z ktorých dôkazov a akých úvah pri vyhodnotení dôkazov vychádza rozhodnutie a podľa akých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov sa posudzoval zistený skutkový stav. Odôvodnenie netreba, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

77. Podľa § 27 ods. 5 zákona o dohľade (v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia), v písomnom vyhotovení rozhodnutia Národnej banky Slovenska sa uvedie, kto rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia, identifikačné údaje účastníka konania a jeho zástupcu, ak ho účastník konania má, a to v prípade právnickej osoby jej obchodné meno alebo iný názov, adresa sídla a jej identifikačné číslo, ak je pridelené, a v prípade fyzickej osoby vrátane fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom jej meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia, alebo identifikačné číslo, ak je pridelené, a adresa trvalého pobytu alebo adresa miesta podnikania, ak je miesto podnikania odlišné od trvalého pobytu. Rozhodnutie musí obsahovať odtlačok okrúhlej úradnej pečiatky Národnej banky Slovenska so štátnym znakom a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby. Vo výroku prvostupňového rozhodnutia Národnej banky Slovenska, ktoré vydal útvar dohľadu nad finančným trhom, sa výslovne uvedie, že rozhodnutie vydal útvar dohľadu nad finančným trhom; vo výroku druhostupňového rozhodnutia sa výslovne uvedie, že rozhodnutie vydala banková rada. Oprávnenou osobou na podpisovanie druhostupňových rozhodnutí je guvernér alebo ním poverený (39) viceguvernér, alebo iný člen bankovej rady, ktorý nepodpisoval prvostupňové rozhodnutie v tej istej veci. Podrobnosti o oprávnených osobách na podpisovanie prvostupňových rozhodnutí a druhostupňových rozhodnutí môže určiť banková rada.

78. Podľa § 32 ods. 2 zákona o dohľade (v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia), ak bolo prvostupňové rozhodnutie vydané v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom alebo na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu alebo ak prvostupňové rozhodnutie bolo nesprávne, hoci bol správne zistený skutkový stav, alebo ak výrok prvostupňového rozhodnutia obsahuje chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti, banková rada prvostupňové rozhodnutie zmení alebo zruší, inak rozklad zamietne a prvostupňové rozhodnutie potvrdí. Banková rada môže prvostupňové rozhodnutie zrušiť aj vtedy, ak si podaný rozklad vyžaduje rozsiahlejšie doplnenie dokazovania, ktoré nemožno v konaní o rozklade vykonať bez rizika spôsobenia prieťahov v konaní. Banková rada rozhodnutím odmietne rozklad, ktorý bol podaný oneskorene alebo ktorý bol podaný osobou, ktorá na podanie rozkladu nie je oprávnená, alebo ak rozklad smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je rozklad prípustný.

79. Podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

80. Podľa § 7 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa, nekalé obchodné praktiky sú zakázané, a to pred, počas aj po vykonaní obchodnej transakcie.

81. Podľa § 7 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa, obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak

a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti,

b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

82. Podľa § 7 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, používanie nekalých obchodných praktík sa zakazuje aj v súvislosti s plnením záväzku spotrebiteľa vrátane vymáhania pohľadávky vyplývajúcej zo spotrebiteľskej zmluvy.

83. Podľa čl. 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktíkách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES, a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (ďalej aj ako „smernica o nekalých obchodných praktíkach“): členské štáty stanovia sankcie za porušenie vnútroštátnych predpisov prijatých na základe tejto smernice a prijímú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ich vynútiteľnosti. Tieto sankcie musia byť účinné, primerané a odradzujúce.

V. Právne posúdenie veci Najvyšším správny súdom

84. Kasačný súd v úvode tejto časti odôvodnenia poukazuje na to, že napadnutý rozsudok správneho súdu sa s podstatnou časťou žalobných námietok sťažovateľa vysporiadal vecne správne, presvedčivým spôsobom, uplatnil štandardné metódy výkladu právnej úpravy a jeho závery sú logickým vyústením myšlienok prezentovaných v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Ad: Vady výroku rozhodnutia žalovaného

85. K prvej námietke sťažovateľa, ktorou tento napádal postup správneho súdu, ktorý v rozpore so zákonom „odobril“ nezákonný výrok rozhodnutia žalovaného, Najvyšší správny súd uvádza, že túto vyhodnotil ako nedôvodnú. Správny súd - po tom, čo akceptoval, že výrok rozhodnutia žalovaného obsahuje formálne vady - ozrejmil, prečo predmetný nedostatok nepovažoval za natoľko podstatný, aby to viedlo k potrebe zrušenia žalobou napadnutého rozhodnutia. S predmetnými závermi správneho súdu sa kasačný súd stotožnil.

86. V zhode so správny súdom, aj kasačný súd potvrdzuje, že výrokovú kombináciu, ktorú žalovaný v predmetnej veci uplatnil, pozitívne právo naozaj nepripúšťa (zmena výroku prvostupňového rozhodnutia a zároveň zamietnutie rozkladu). Uvedené však neznamená, že ide o vadu, ktorá - v okolnostiach súdnej veci - dosahuje takú intenzitu, pri ktorej by bolo dôvodné odkloniť sa od dlhodobej rozhodovacej praxe, na ktorú poukázal správny súd a z ktorej - zjednodušene vyplýva - že rozhodnutie správneho súdu nemá byť v režime správneho súdnictva zrušované práve pri formálnych nedostatkoch (hoci by aj tieto predstavovali porušenie zákona) - k tomu pozri toto odôvodnenie vyššie v časti sumarizujúcej rozsudok správneho súdu.

87. Skutočnosť, že ide o vec správneho trestania ešte neznamená, že je bez ďalšieho potrebné aplikovať odklon od uvedených právnych názorov. Na základe rozkladu sťažovateľa, žalovaný upresnil vecnú stránku rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu (výrok I. a výrok II.). Výrokom III. rozhodol, že rozklad zamieťa. Keďže predmetné zmeny sú výsledkom rozkladu, ktorý podal sťažovateľ, nebolo vôbec nevyhnutné výrok III. do žalobou napadnutého rozhodnutia uvádzať, pretože rozklad sťažovateľa bol vybavený tým, že došlo k zmene výroku prvostupňového rozhodnutia, čo zákon o dohlade nepochybne pripúšťa. Inými slovami povedané, skutočnosť, že výrok III. sa v rozhodnutí žalovaného nachádza, per se nespôsobuje vstup do subjektívnych práv sťažovateľa, a preto správny súd príslušnú právnu otázku neposúdil nesprávne, ak uvedené pochybenie nevyhodnotil ako dôvod pre zrušenie žalobou napadnutého rozhodnutia.

88. Berúc do úvahy výroky I. až III. napadnutého rozhodnutia (spolu s jeho odôvodnením), ani podľa kasačného súdu rozhodnutie žalovaného nevykazuje také vady, ktoré mal správny súd posúdiť ako podstatnú nezákonnosť vyvolávajúcu potrebu jeho zrušenia pre nepreskúmateľnosť z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti (§ 191 ods. 1 písm. d) SSP).

89. Práve v tomto bode odôvodnenia potom poskytne kasačný súd aj reakciu na tie námietky sťažovateľa, ktorými poukazoval na to, že Najvyšší správny súd Českej republiky obdobné vady rozhodnutí správnych orgánov neakceptoval a považoval ich za okolnosť spôsobujúcu nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Táto rozhodovacia prax - hoci je tunajšiemu súdu známa - nie je pre konajúci súd záväzná. Navyiac, ak sťažovateľ odkázal na dve rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky - sp. zn. 7 A 124/2000-39 zo dňa 28.05.2003 a sp. zn. 8 As 7/2006 zo dňa 26.06.2007, kasačnému súdu je známa aj iná rozhodovacia činnosť práve uvedeného súdu, z ktorej vyplýva, že „Nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost není rozhodnutí, je-li rozpor v něm odstranitelný výkladem, tj. nebudou-li po interpretaci napadeného rozhodnutí jako celku - s přihlédnutím k obsahu spisu a k úkonům správních orgánů a účastníků - pochyby o jeho významu.“ (sp. zn. 1 Afs 38/2006 zo dňa 23. augusta 2006). Navyiac, aj slovenská odborná spisba - odkazujúc aj na vyššie uvedené súdne rozhodnutia -

sa prikláňa k tomu, že nepreskúmateľným pre nezrozumiteľnosť nie je rozhodnutie, v rámci ktorého môžu byť rozpory odstránené výkladom (k tomu pozri - Baricová, J. § 191 [Zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia]. In: Baricová, J., Fečík, M., Števíček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 950).

90. Z týchto dôvodov potom Najvyšší správny súd považoval predmetnú námietku sťažovateľa za nedôvodnú.

Ad: Porušenie zákazu sebaobviňovania

91. Druhá kasačná námietka sťažovateľa sa týkala toho, že konaním žalovaného malo byť porušené jeho právo spočívajúce v zákaze sebaobviňovania (nemo tenetur se ipsum accusare). Poukázal na to, že v rámci dohľadu na diaľku (podľa osobitného zákona - pozri tento rozsudok ďalej) poskytol vyjadrenie ku skutku, za ktorý bol následne sankčne postihnutý. Stotožnil sa so závermi správneho súdu, že jeho vyjadrenie zo dňa 08.03.2017, spolu s podkladmi, ktoré boli žalovanému dodané v rámci riešenia podnetu zo strany finančného spotrebiteľa (podnety a ich prílohy) predstavovali základ pre jeho nadväzujúci postih. Uviedol pritom, že práve na základe predmetnej výzvy žalovaného sa ku skutku vyjadril v tom zmysle, že potvrdil podstatu, resp. pravdivosť skutočností uvedených v podnete - vrátane autenticity listín priložených k podnetu - čím fakticky sám seba obvinil.

92. Sťažovateľ doplnil, že v čase, keď ho žalovaný vyzýval k vyjadreniu (ktoré napokon poskytol - vyjadrenie zo dňa 08.03.2017), tento už mal k dispozícii podanie finančného spotrebiteľa zo dňa 28.11.2016, ako aj zo dňa 15.02.2017 (vrátane príloh) a má za to, že tieto podklady spolu s jeho vyjadrením zo dňa 08.03.2017 preukázateľne tvorili základ pre jeho postih, keď žalovaný žiadne iné podstatné dokazovanie vo veci neuskutočnil.

93. Doplnil, že žalovaný už na základe podnetov od finančného spotrebiteľa mal taký objem informácií, z ktorých mohol dovodiť opodstatnenosť predmetných podnetov, a preto ho mal poučiť o jeho práve nerealizovať úkon, ktorým by si privodil stav sebaobvinenia, a to ešte pred tým, ako sa k veci vyjadril. Uviedol, že aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej praxi potvrdil, že ide o právo, ktoré má dotknutá osoba už aj v štádiu, kedy je len podozrivá zo skutku (ešte jej nemuselo byť vznesené obvinenie). V tomto kontexte odkázal tiež na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Funke proti Francúzsku, vo veci J. B. proti Švajčiarsku, ako aj na odbornú spisbu, z ktorých dovodil, že toto právo mu patrilo bez ohľadu na to, že v rozhodnom čase (kedy vyjadrenie dával) ešte neprebiehalo formalizované sankčné konanie.

94. K predmetnej námietke sťažovateľa kasačný súd uvádza, že nespochybňuje, že zásada nemo tenetur se ipsum accusare je relevantná aj v rámci správneho trestania - k tomu pozri napr. rozhodnutie kasačného súdu - sp. zn. 7Ssk/49/2021. Práve z uvedeného rozsudku tunajšieho súdu pritom vyplýva aj to, že s ohľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, toto právo patrí obvinenému už od okamihu, kedy voči nemu existuje dostatočné podozrenie, a to bez ohľadu na to, či sa v danom okamihu (správne) trestné konanie nachádza vo formalizovanej fáze alebo nie. Správny súd je teda povinný skúmať, či žalobca, ktorý bol rozhodnutím postihnutý, sa k veci vyjadroval (vypovedal) v situácii, v ktorej mu patrilo právo odoprieť výpoveď a či bol o tomto svojom práve poučený. Ak žalobca mal toto právo, no nebol o ňom riadne poučený, potom musí správny súd preskúmať, či informácie, ktoré orgán verejnej správy získal z takejto výpovede (takýchto vyjadrení), predstavovali rozhodujúci podklad pre uloženie sankcie žalobcovi alebo či jeho zodpovednosť je bezpečne preukázaná aj inými dôkazmi, ktoré orgán verejnej správy vykonal.

95. Závery správneho súdu, ktoré tento vyslovil vo vzťahu k predmetnému žalobnému bodu v napadnutom rozsudku, vyhodnotil kasačný súd ako vecne správne a právne udržateľné.

96. Najvyšší správny súd po overení podaní, na ktoré sťažovateľ poukázal v kasačnej sťažnosti (podanie finančného spotrebiteľa zo dňa 28.11.2016 s prílohami a podanie finančného spotrebiteľa zo dňa 15.02.2017 s prílohami) uvádza, že tieto vo svojej podstate predstavujú podnet na uskutočnenie dohľadu nad sťažovateľom. Prílohami podaní (ktoré boli sťažovateľovi zaslané na vyjadrenie) boli - okrem iných - rozsudok civilného súdu (sp. zn. 7C/91/2016 zo dňa 08. júna 2016, Okresný súd Spišská Nová Ves) a listy, ktoré mali byť doručené finančnému spotrebiteľovi, resp. ním označenej osobe - zo strany sťažovateľa (dokument s označením „Nový výhodnejší úver“ zo dňa 02.11.2016 a „Upomienka - výzva“ zo dňa 27.01.2027).

97. K prvému podaniu finančného spotrebiteľa (zo dňa 28.11.2016), ktorého prílohou bol list „Nový výhodnejší úver“ zo dňa 02.11.2016, sa sťažovateľ vyjadril listom zo dňa 02.01.2017. Uviedol v ňom skutkové a právne okolnosti veci, tak ako ich vnímal on - so záverom, že si voči dlžníkovi „uplatňuje len pohľadávky na ktoré má nárok z hore uvedených Zmlúv o úvere. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., nemá záujem ani snahu na nezákonnom obohatení. Máme za to, že podnet p. Q. je neopodstatnený.“

98. Vzhľadom na rozpory v podkladoch, ktorými žalovaný v rozhodnom čase disponoval (podania finančného spotrebiteľa s prílohami) a skoršie vyjadrenie sťažovateľa k podaniu finančného spotrebiteľa zo dňa 28.11.2016 (k tomu pozri bod 97 vyššie), vyzval žalovaný výzvou zo dňa 24.02.2017 sťažovateľa na upresnenie, a to v otázke, aký úver čerpal spotrebiteľ, resp. aký je jeho aktuálny dlh voči sťažovateľovi. Poukázal pritom na to, že v sume dlhu finančného spotrebiteľa tak, ako bol uvedený vo vyjadrení sťažovateľa zo dňa 02.01.2017 a ako je uvedený v dokumente „Upomienka - výzva“ zo dňa 27.01.2027 boli rozdiely, keď práve odstránenie týchto rozporov malo byť vyjadrením sťažovateľa odstránené. Žalovaný teda sťažovateľa vyzval, na poskytnutie informácie o výške pohľadávky, ktorú evidoval titulom príslušnej zmluvy a tiež - všeobecne - „o vyjadrenie sa k zaslaniu oznámenia o dlhu pána O. Q. tretej osobe - pánovi G.B..“. Z uvedeného je podľa kasačného súdu zrejmé, že v čase formulovania výzvy, na ktorú sťažovateľ odpovedal vyjadrením zo dňa 08.03.2017, skutkové okolnosti veci neboli kvalifikovane ustálené do takej miery a v takej dôkaznej kvalite, aby mohlo byť na sťažovateľa bez ďalšieho hľadene ako na obvineného, resp. ako na subjekt, proti ktorému v čase formulovania výzvy na vyjadrenie existoval už taký objem relevantných dôkazov preukazujúcich podstatné skutkové okolnosti veci, že by mu mali byť priznané procesné práva podozrivého.

99. V súvislosti so závermi uvedenými v bode 98 tohto rozsudku je potrebné doplniť, že len samotná skutočnosť, že súčasťou podaní finančného spotrebiteľa boli aj listiny podľa bodu 96 tohto rozsudku, nemôže automaticky viesť k výkladu, ktorý uplatnil sťažovateľ, t. j. že sa na neho malo fakticky už od danej chvíle nazeráť ako na podozrivého (vrátane s tým súvisiacich požiadaviek vyplývajúcich zo zákazu sebaobviňovania - aj keby tieto boli v podmienkach tejto veci bez ďalšieho aplikovateľné). Obsah podania finančného spotrebiteľa je vo svojej podstate jeho tvrdením toho, ako malo k určitým skutočnostiam dôjsť, určitým tvrdením skutkových okolností tak, ako ich subjektívne vníma on - nie dôkazom toho, že skutkový dej bol naozaj taký, ako ho opísal vo svojom podnete. Navyiac, k podaniam priložené listiny boli úradne neosvedčenými fotokópiami, žalovaný teda nemohol bez ďalšieho predpokladať ich autenticitu a od toho následne odvíjať kvalifikované podozrenie vo vzťahu k sťažovateľovi. Okrem toho, v odôvodnení rozsudku, ktorý finančný spotrebiteľ priložil ku svojim podnetom, je zmluva, na základe ktorej mal finančný spotrebiteľ plniť, špecifikovaná číslom, dátumom jej uzatvorenia a sumou poskytnutého úveru. Na strane druhej, v listoch sťažovateľa (k tomu pozri aj bod 96 tohto rozsudku vyššie) je uvedené len číslo zmluvy - bez dátumu jej uzatvorenia, bez sumy poskytnutého úveru, a preto v štádiu formulovania výzvy vo vzťahu k sťažovateľovi - na ktorú tento odpovedal vyjadrením zo dňa 08.03.2017 - správne orgánu ani nemuselo byť zrejmé, že sa listy sťažovateľa podľa bodu 96 naozaj týkajú tej istej zmluvy ako rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves a pod.

100. Pre úplnosť je potrebné doplniť, že vo vyjadrení zo dňa 08.03.2017 (k podaniu toho istého finančného spotrebiteľa zo dňa 15.02.2017, ktoré prílohou bol list „Upomienka - výzva“ zo dňa 27.01.2027) sťažovateľ skonštatoval, že sporný list bol vygenerovaný elektronickým systémom sťažovateľa automaticky, keď uzavrel, že „oznámenie o dlhu odoslané kontaktnej osobe nie je vhodné kvalifikovať ako agresívnu či nekalú obchodnú praktiku, pretože v danom konaní chýbal úmysel spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzavrieť ďalšiu zmluvu o spotrebiteľskom úvere za účelom uhradenia predmetného neexistujúceho dlhu.“

101. Tak v prvom vyjadrení (k tomu pozri bod 97 tohto rozsudku), ako ani v druhom vyjadrení (k tomu pozri bod 101 tohto rozsudku) teda sťažovateľ žiadnym explicitným spôsobom nepotvrdil autenticitu dokumentov, ktoré mu boli doručené zo strany žalovaného pre účely zaslania vyjadrenia k podnetu (prílohy podaní finančného spotrebiteľa) - (pozn. vo vyjadrení zo dňa 08.03.2017 uviedol, že výška dlhu v oznámení odoslanom finančnému spotrebiteľovi je „nedorozumenie“, ktoré bolo vyvolané technicky - informačným systémom sťažovateľa).

102. V odpore zo dňa 02.06.2017 proti vydanému rozkazu sťažovateľ uviedol, že „v tomto prípade je nesprávny skutkový a právny záver orgánu dohľadu, že išlo o vymáhanie pohľadávky a navyiac poskytnutie nového úveru nebolo nárokovateľné zo strany spotrebiteľa a vymáhateľné zo strany účastníka konania.“

103. Dňa 13.06.2017 bola sťažovateľovi doručená ďalšia výzva na vyjadrenie k veci (po podaní odporu), t. j. v rámci riadneho - neskráteného prvostupňového konania, keď tento v samotnom vyjadrení uviedol, že „Tvrdenie existencie skutku zo strany Národnej banky Slovenska účastník konania berie na vedomie, pričom jeho preukázanie je vecou Národnej banky Slovenska.“ V rámci tohto úkonu pritom sťažovateľ neformuloval žiadne priznanie ku skutku. Naopak, v rámci sankčného konania teda sťažovateľ vyslovene podčiarkol existenciu bremana preukázania naplnenia znakov skutkovej podstaty správneho deliktu - ex lege - na strane správneho orgánu a najmä nevyhlásil, že by sa protiprávneho konania dopustil.

104. Ani z neskorších vyjadrení sťažovateľa potom nevyplýva, že by sa ku spáchaniu skutku „aktívne“ a výslovne priznal a už vôbec nie to, že by práve toto jeho priznanie bolo podstatným pre rozhodnutie správneho orgánu.

105. Záverom k tejto časti odôvodnenia rozsudku kasačný súd uvádza, že aj keď právo odoprieť výpoveď patrí obvinenému už od okamihu, kedy voči nemu existuje dostatočné podozrenie, a to bez ohľadu na to, či sa v danom okamihu (správne) trestné konanie nachádza vo formalizovanej fáze alebo nie (k tomu pozri aj bod 94 tohto rozsudku), nie je možné opomenúť, že o vyjadrenie k veci, od ktorého sťažovateľ odvíja porušenie svojich práv, bol sťažovateľ vyzvaný ako dohliadaný subjekt v rámci dohľadu na diaľku v súvislosti s osobitným druhom právom regulovanej činnosti (§ 2 ods. 7 zákona o dohľade „(7) Dohliadaný subjekt, členovia jeho orgánov, jeho zamestnanci a ďalšie osoby, ktorých činnosť súvisí s dohliadaným subjektom, sú povinní umožniť výkon dohľadu, zdržať sa konania, ktoré by mohlo mať výkon dohľadu, a poskytnúť v štátnom jazyku všetky informácie, dokumentáciu, súčinnosť a pomoc požadované Národnou bankou Slovenska alebo osobami poverenými výkonom dohľadu na účely výkonu dohľadu...“). Práve v tomto kontexte - a aj keď si kasačný súd plne uvedomuje, že súdená vec a veci, na ktoré poukazuje ďalej nie sú z právneho, ani skutkového hľadiska identické - dáva do pozornosti napr. nasledovné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - sp. zn. 5SŽ/37/2011, sp. zn. 4SŽ/19/2012, sp. zn. 7SŽ/2/2016 a súvisiace rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky - napr. sp. zn. II. ÚS 291/2013, sp. zn. IV. ÚS 12/2013 a sp. zn. IV. ÚS 47/2013. Tieto sa týkajú situácií, kedy boli vysielatelia vyzývaní príslušným orgánom verejnej správy na poskytnutie záznamu ich vysielania, a to pre účely možného sankčného konania, ktoré by voči nim mohlo byť - na základe overenia obsahu poskytnutých záznamov - iniciované. Uvedenú požiadavku, resp. zákonnú povinnosť (rozumej: poskytnúť nahrávky) Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako ani Ústavný súd Slovenskej republiky dlhodobo nevnímajú ako porušenie zásady nemo tenetur se ipsum accusare, ako nútenie k predkladaniu dôkazov proti sebe, resp. ako úkon sebaobviňovania. V tejto súvislosti poukazuje kasačný súd aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj ako „ESLP“) vo veci Savic proti Rakúsku (sťažnosť č. 10487/16 a sťažnosť č. 10502/16), v ktorom tento skonštatoval, že právo nevypovedať, resp. právne záruky spojené so zákazom sebaobviňovania, nie sú absolútne (bod 20 uvedeného rozhodnutia). Práve naopak, uviedol, že napr. požiadavka na poskytnutie informácií (zodpovedanie otázok) o činnosti obchodnej spoločnosti a jej finančných aktivitách - hoci aj s možným následkom trestu odňatia slobody až v trvaní dvoch rokov - nepredstavuje porušenie práv uvedených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Obdobne formuloval záver, že napr. požiadavka na podanie vyhlásenia o majetkových pomeroch osoby vo vzťahu k daňovým orgánom, nepredstavuje per se porušenie Dohovoru, a to napriek tomu, že za nesplnenie si s tým súvisiacich povinností môže byť príslušná osoba sankčne postihnutá (bod 22 uvedeného rozhodnutia ESLP). Povinnosť poskytnúť informácie, resp. vysvetlenia úradom - orgánom verejnej moci, je - podľa ESLP - bežným prvkom právnych poriadkov zmluvných štátov a môže dokonca zahŕňať aj povinnosť identifikovať určitú osobu. Vo veci Savic proti Rakúsku ďalej súd uviedol (bod 24 rozhodnutia ESLP), že požiadavka na poskytnutie informácií príslušnému úradu bola vo vzťahu k sťažovateľke daná tým, že vykonávala činnosť, ktorá podliehala osobitnému regulačnému režimu (prevádzkovanie hazardných hier), keď tým, že túto činnosť vykonávala, sa (dobrovoľne) podriadila určitým osobitným povinnostiam, ktoré s tým súvisia - k tomu porovnaj aj iné podobné rozhodnutia ESLP - O'Halloran a Francis proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska [GC], sťažnosť č. 15809/02 a sťažnosť č. 25624/02; Lückhof a Spanner proti Rakúsku, sťažnosť č. 58452/00 a sťažnosť č. 61920/00). Obdobne, ako vo veci Savic proti Rakúsku, aj v súdnej veci poskytol sťažovateľ Národnej banke Slovenska vyjadrenie ako dohliadaný subjekt v súvislosti s osobitne regulovanou činnosťou, robil tak v čase, kedy proti nemu nebolo vedené trestné, ako ani správne (sankčné) konanie na skutkovom základe, ktorého sa dopyt žalovaného týkal, keď zároveň z dôvodov vyššie uvedených, podľa kasačného súdu v rozhodnom čase nemohol žalovaný bez ďalšieho priznať sťažovateľovi procesný status podozrivého s tým súvisiacimi právnymi zárukami (k tomu pozri aj body 96 až 104 vyššie, resp. bod 107 a 108 ďalej). Tieto skutočnosti potom v súhrne vedú k záveru, že námietka sťažovateľa týkajúca sa toho, že jeho vyjadrenie zo dňa 08.03.2017, ktoré k veci poskytol bez toho, aby bol poučený o svojom procesnom práve neobviňovať sa, nie je dôvodná.

106. Práve v súvislosti s uvedeným poukazuje kasačný súd analogicky aj na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý tiež svedčí v prospech takej interpretácie predmetnej zásady, ktorá nebude fakticky viesť k nemožnosti objasňovania, príp. postihovania protiprávneho konania. Týmto kasačný súd zároveň reaguje aj na tú námietku sťažovateľa, v ktorej tento odkazoval na to, že aplikácia predmetnej zásady v správnom trestaní je - podľa českej rozhodovacej praxe - hľadáním rovnováhy medzi viacerými záujmami (k tomu pozri aj bod 31 tohto rozsudku vyššie) - z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 17/2023-96 zo dňa 27. novembra 2024 „[...] zásadu nemo tenetur se ipsum accusare

nie je možné považovať za bezbrehú. Aj keď jej zásadný význam pre spravodlivosť trestného procesu je nespochybniteľný, jej uplatňovanie by nemalo poskytovať obvinenému (podozrivému) absolútnu ochranu v tom zmysle, že by obvinený (podozrivý) nebol povinný zúčastniť sa vyšetrovacích úkonov vôbec, resp. všetkých.“

107. Napokon, vychádzajúc aj z toho, že o poskytnutie sporného vyjadrenia (vyjadrenie sťažovateľa zo dňa 08.03.2017) žiadal sťažovateľa útvar Národnej banky Slovenska - oddelenie podaní finančných spotrebiteľov, ktorý vo veci vykonával dohľad (k tomu pozri bod 105 vyššie), v podmienkach súdnej veci sa javí ako dôvodný aj ten záver správneho súdu (bod 56 napadnutého rozsudku), podľa ktorého, ak toto oddelenie až úradným listom zo dňa 22.03.2017 postúpilo vec inému oddeleniu Národnej banky Slovenska oprávnenému sankčne konať vo veci, v čase, kedy o sporné vyjadrenie žiadalo oddelenie vykonávajúce dohľad (24.02.2017), neexistoval ešte proti sťažovateľovi taký objem skutkovo preukázaných informácií - bezrozporných indícií, ktorý by odôvodňoval vnímať ho ako podozrivého.

108. Ak sťažovateľ namietal (ako porušenie jeho procesných práv), že ho prvostupňový orgán v čase výzvy na vyjadrenie (ktorú napokon uskutočnil podaním zo dňa 08.03.2017) formálne nepoučil o jeho práve neobviňovať sa, k tomu kasačný súd uvádza, že „Bezpodmienečná povinnosť poskytovať takéto poučenie v zásade nie je ani súčasťou základných zásad trestného konania podľa Trestného poriadku, a tak ju nemožno orgánom verejnej správy uložiť ani sprostredkovane cez ustanovenie § 195 písm. c) SSP.“ (sp. zn. 7Ssk/49/2021 - Najvyšší správny súd Slovenskej republiky). Ak orgán verejnej správy, ktorý sťažovateľa na poskytnutie vyjadrenia vyzval takúto všeobecnú poučovaciu povinnosť nemal (k tomu pozri citovanú časť rozsudku Najvyššieho správneho súdu v tomto bode rozsudku) a zároveň podľa správneho súdu, ako ani kasačného súdu, v čase výzvy sťažovateľa na poskytnutie sporného vyjadrenia Národná banka Slovenska ešte nemala taký objem informácií, aby sa na sťažovateľa mohlo kvalifikovane hľadieť ako na podozrivého, potom Národná banka Slovenska nepochybila, ak predmetné poučenie vo vzťahu k sťažovateľovi vo výzve, resp. v rámci výzvy zo dňa 24.02.2017 (bod 98 tohto rozsudku) neformulovala.

109. Zo všetkých vyššie uvedených skutočností potom kasačný súd dospel k záveru, že ani námietka sťažovateľa smerujúca k tomu, že bolo porušené jeho právo spočívajúce v zákaze sebaobviňovania tým, že pred poskytnutím vyjadrenia zo dňa 08.03.2017 nebol riadne procesne poučený, a preto týmto vyjadrením fakticky privodil sám sebe stav vlastného obvinenia a postih za správny delikt - vyhodnotil kasačný súd ako nedôvodnú. Tu dopĺňa, že z dôvodov uvedených vyššie v tomto rozsudku, správny orgán nemal v čase formulovania výzvy vo vzťahu k sťažovateľovi, aby sa k veci vyjadril (čo napokon urobil listom zo dňa 08.03.2017) taký objem jednoznačných skutkových informácií, ktoré by sťažovateľovi dôvodne „priznávali“ postavenie obvineného, resp. podozrivého. Kasačný súd v tomto rozsudku reagoval adresne na predmetnú námietku vo vzťahu k vyjadreniu sťažovateľa zo dňa 08.03.2017 (ktoré vyjadrenie v kasačnej sťažnosti sťažovateľ aj výslovne uviedol). Uvedené nebráni tomu, aby na základe konkrétnych námietok - v ďalšom konaní pred správnym súdom (a to aj v nadväznosti na závery vyplývajúce z rozsudku kasačného súdu vo veci sp. zn. 7Ssk/49/2021) - sťažovateľ podrobne uviedol, akým iným procesným postupom/úkonom predstavujúcim - podľa jeho názoru - zákaz sebaobviňovania, boli jeho práva žalovaným (príp. prvostupňovým orgánom) porušené - ak má za to, že sa tak stalo.

Ad: porušenie zákazu zmeny k horšiemu (reformatio in peius), výška pokuty, jej odôvodnenie, sprísnenie postihu v neskrátenom konaní a i.

110. Na strane druhej, kasačný súd prisvedčil námietke sťažovateľa, ktorou tento brojil proti záverom správneho súdu ohľadom odôvodnenia napadnutého rozsudku, a to najmä v súvislosti s uloženou sankciou a s právnym posúdením aplikovateľnosti súvisiacich právnych princípov (zákaz zmeny k horšiemu) v okolnostiach súdnej veci. Ide pritom o námietky, ktoré boli v správnej žalobe a aj v napadnutom rozsudku riešené v rámci viacerých parciálnych právnych otázok týkajúcich sa primárne zásady zákazu reformatio in peius, primeranosti pokuty a nadväzujúceho odôvodnenia žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného.

111. V prvom rade je potrebné uviesť, že nemôžu existovať žiadne pochybnosti o tom, že a) rozkazné konanie a s ním súvisiace procesné postupy (vrátane podania odporu) vykazujú vo vzťahu k neskrátenému konaniu určité špecifiká, b) že sankcia uložená v súdnej veci sťažovateľovi rozhodnutím žalovaného bola uložená v zákonom sankčnom pásme a c) že uložená sankcia bola v spodnej časti tohto sankčného pásma.

112. Prvá otázka, s ktorou sa musel kasačný súd vysporiadať, je možnosť zmeny rozhodnutia k horšiemu (v neprospech účastníka konania) v konaniach, v ktorých došlo k zrušeniu rozkazu a pokračuje sa v neskrátenom konaní. Aj keď to pre tento rozsudok nie je podstatné a ide skôr o akademickú otázku, zákaz zmeny k horšiemu - reformatio in peius - sa ako právny pojem používa najmä v situáciách,

ktoré sa týkajú možnosti zmeny rozhodnutia (v neprospech účastníka) konania v rámci štandardného - neskráteného konania (t. j. zmena rozhodnutia prvostupňového orgánu rozhodnutím druhostupňového orgánu na základe riadneho opraveného prostriedku účastníka konania) - k tomu pozri aj bod 61 tohto rozsudku vyššie. V odbornej literatúre je však možné identifikovať aj prípady, kedy sa tento pojem používa v kontexte možnosti zmeny rozhodnutia v neprospech účastníka konania aj v situáciách, ktorú namietia sťažovateľ. Podstatným vo veci však nie je vlastné terminologické označenie „právneho javu“, použitia ktorého sa sťažovateľ dovoľáva, ale to, či na takýto postup má právny nárok (napr. v kontexte práva na spravodlivý proces - fair trial). Zjednodušene povedané, či sa môže sťažovateľ domáhať toho, aby mu v prípade podania odporu proti rozkazu vydaného správnym orgánom, nebol v nadväzujúcom riadnom (neskrátenom) konaní uložený prísnejší postih ako mu bol uložený rozkazom, resp. či existujú nejaké s tým súvisiace právne obmedzenia a ak áno, aké.

113. Spornou otázkou v súdnej veci je potom to, či sa predmetného pravidla (zákazu zmeny k horšiemu) môže účastník konania dovoľávať nielen po vertikálnej línii uplatňovania prostriedkov nápravy (riadny opravný prostriedok proti prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu, o ktorom rozhodne druhostupňový správny orgán), ale aj po horizontálnej línii, t. j. v situácii, kedy účastník konania využije právny prostriedok garantovaný mu zákonom proti rozhodnutiu vydanému v skrátenom konaní (odpor proti rozkazu), ktorého podanie ex lege vedie k zrušeniu rozkazu a následne k riadnemu (neskrátenému) konaniu, t. j. mení sa druh konania o správnom delikte zo skráteného konania na neskrátené konanie.

114. Z napadnutého rozsudku správneho súdu vyplýva, že pre posúdenie tejto otázky považoval za podstatné vlastné znenie právnej úpravy § 35c ods. 4 zákona o dohľade. Správny súd - súc si vedomý toho, že v rámci rozhodného času došlo k zmene právnej úpravy - v bode 53 napadnutého rozsudku poukázal na to, že kým v znení tohto ustanovenia v čase vydania rozkazu, resp. podania odporu nebolo uvedené, že prvostupňový správny orgán po zrušení rozkazu nie je viazaný závermi uvedenými v rozkaze, toto v aktuálne účinnnej právnej úprave obsiahnuté je („[...] Včasným podaním odporu s odôvodnením sa rozkaz o uložení sankcie zrušuje a Národná banka Slovenska pokračuje v konaní v prvom stupni, pričom nie je viazaná rozsahom skutkových zistení, právnou kvalifikáciou ani druhom a výškou sankcie podľa zrušeného rozkazu o uložení sankcie ani ďalším obsahom zrušeného rozkazu o uložení sankcie.“). Odkazom na dôvodovú správu, ktorou bola predmetná zmena zavedená, správny súd následne poukázal na to, že takáto „neviazanosť“ rozkazom vyplývala z právnej úpravy už aj v čase relevantnom pre súdnu vec, a to napriek tomu, že takéto explicitné vymedzenie o „neviazanosti“ prvostupňového orgánu rozkazom vtedy účinná právna úprava (§ 35c ods. 4 zákona o dohľade) výslovne nedeclarovala.

115. V súvislosti s uvedeným je v prvom rade potrebné skonštatovať, že zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) zrýchlené formy konania vo všeobecnosti neupravuje a - navyiac - podľa § 12 ods. 1 zákona o dohľade, na konanie vo veciach zverených Národnej banke Slovenska [...] v konaní, v ktorom sa rozhoduje o právach alebo povinnostiach dohliadaných subjektov alebo iných osôb, sa vzťahuje práve zákon o dohľade (ak osobitný predpis neustanovuje inak), keď zároveň na konanie podľa zákona o dohľade a osobitných predpisov sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

116. Nie je sporné, že v čase podania odporu proti rozkazu žalovaného, ustanovenie § 35c ods. 4 zákona o dohľade v súvislosti s právnymi účinkami podania odporu určovalo jediný výslovný právny následok takéhoto postupu, a to, že „[...] sa rozkaz o uložení sankcie zrušuje a Národná banka Slovenska pokračuje v konaní v prvom stupni.“ - bez akéhokoľvek vymedzenia podmienok viazanosti rozkazom v rámci následného (neskráteného) konania v prvom stupni.

117. Tu sa však potom kasačnému súdu javí, že interpretácia správneho súdu paušálne umožňujúca zmenu k horšiemu v neskrátenom konaní (po tom, čo sa rozkaz zruší pre podanie odporu zo strany účastníka konania) vykazuje známky predčasnosti.

118. Odhliadnuc od argumentácie dôvodovou správou (k tomu pozri tento rozsudok vyššie), v bode 54 napadnutého rozsudku správny súd odkázal na ustanovenie § 355 ods. 3 Trestného poriadku. Uviedol, že prvostupňový správny orgán nie je (zrušeným) rozkazom viazaný rovnako ako nie je viazaný trestný súd po podaní odporu proti trestnému rozkazu takýmto rozkazom („...pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v trestnom rozkaze“). Takto načrtnutý záver však predmetné právne otázky do určitej miery zredukoval, a to minimálne v dvoch smeroch: a) správny súd sa zaoberal len rozkazom v trestnom konaní a b) zároveň porovnával znenie ustanovenia § 355 ods. 3 Trestného poriadku so znením ustanovenia § 35c ods. 4 zákona o dohľade, keď z napadnutého rozsudku vyplýva, že sa zamerával na novelizované znenie ustanovenia § 35c ods. 4 zákona o dohľade, nie na jeho skoršiu textáciu (pred novelizáciou - k tomu pozri toto odôvodnenie vyššie).

119. V súvislosti s právnou úpravou rozkazov v rámci správneho trestania (t. j. nie v režime trestného práva), poukazuje kasačný súd napr. na ustanovenie § 87 ods. 4 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o priestupkoch“), ktoré určuje, že „[...] Včasným podaním odporu sa rozkaz zrušuje a správny orgán pokračuje v konaní. Obvinenému z priestupku nemožno uložiť iný druh sankcie s výnimkou pokarhania alebo vyššiu výmeru sankcie, než bola uvedená v rozkaze, ak sa pri prejednávaní priestupku nezistia nové podstatné skutkové okolnosti“. K predmetnému zákonnému ustanoveniu odborná spisba uvádza, že sa jedná o princíp zákazu reformatio in peius „podľa ktorého obvinenému nemožno v skrátanom konaní uložiť iný druh sankcie s výnimkou pokarhania alebo vyššiu výmeru sankcie [...] než bola uvedená v rozkaze.“. Ten istý prameň tiež uvádza, že „Uvedený princíp sa musí na základe analógie uplatniť aj v prípade, ak sa v neskrátanom konaní prejednáva priestupok z predchádzajúceho blokového konania, v ktorom obvinený z priestupku nebol ochotný pokutu zaplatiť.“ (Košíčiarová, S. Procesnoprávne princípy dobrej verejnej správy v správnom trestaní. In: Právo na spravodlivý proces a správne trestanie - zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie, Maslen, M. (ed.), Spolok Slovákov v Poľsku: Krakov, ISBN 978-83-7490-843-6, 2015 - str. 11 a nasl.).

120. Porovnateľné závery je možné vyabstrahovať aj z tzv. komentárovej literatúry - napr. Košíčiarová, S. [Zákon o priestupkoch. Podrobný komentár s judikatúrou. Praha : Leges, 2020 (str. 776)] k ustanoveniu § 87 ods. 4 zákona o priestupkoch uvádza, že v modifikovanej podobe sa zásada prohibito reformationis in peius uplatňuje aj v rozkaznom konaní, keď konštatuje, že „Úprava má podporiť právnú istotu obvineného, že ak využije svoje zákonné právo nesúhlasiť s vybavením priestupku v rozkaznom konaní, nevystaví sa výlučne v dôsledku toho riziku, že jeho právna pozícia by sa mala zhoršiť.“ a zároveň doplní, že „Zákaz zmeny k horšiemu vyjadruje požiadavku, aby uloženie prísnejšieho trestu nebolo založené na ľubovôli správneho orgánu, ale aby zodpovedalo zisteným skutočnostiam. Zákaz sa preto neuplatní v prípade, ak sa pri prejednávaní priestupku v neskrátanom konaní zistia nové podstatné skutkové okolnosti. Môže sa tak stať na základe dokazovania vykonaného v rámci neskrátaného konania.“ Tu potom citovaná doktrína doplní, že za zmenu k horšiemu nepostačuje akákoľvek skutková okolnosť, ale táto musí byť „nová“ (správneho orgánu neznáma v čase vydania rozkazu) a zároveň „podstatná“ (t. j. taká, ktorá je spôsobilá „ovplyvniť pôvodnú právnú kvalifikáciu skutku ako priestupku alebo jeho závažnosť“). V tomto kontexte Najvyšší správny súd poukazuje na to, že v Českej republike právna úprava priestupkov, ktorá bola v minulosti analogická právnej úprave zákona o priestupkoch v Slovenskej republike, a to konkrétne zákon č. 200/1990 Sb. o prešupcích (pozn.: toho času už nie je účinný) v ustanovení § 87 ods. 4 určoval, že po zrušení príkazu (pozn. obdoba rozkazu v Slovenskej republike) „Obvinenému z prešupku nelze uložit jiný druh sankce, s výjimkou napomenutí, nebo vyšší výměru sankce, než byly uvedeny v příkaze.“, t. j. nepripúšťal zhoršenie právneho postavenia priestupcu (po podaní odporu) ani len v prípade, ak by v neskrátanom konaní vyšli najavo nové podstatné skutkové okolnosti.

121. Kasačný súd si, samozrejme, plne uvedomuje, že rozhodovanie o správnych deliktoch podľa zákona o dohlade nie je konaním o priestupkoch podľa zákona o priestupkoch. Na uvedené však poukazuje práve preto, že sa mu javí ako potrebné, aby sa správny súd v rámci posudzovania predmetnej právnej otázky - v ďalšom konaní - vysporiadal s tým, či - ak sa má príslušné ustanovenie zákona o dohlade interpretovať v rámci právneho poriadku analogicky - čo platí o to viac, že ustanovenie § 35c ods. 4 v rozhodnom čase nič o právnych účinkoch zrušenia rozkazu neurčovalo (okrem toho, že sa po podaní odporu pokračuje v konaní v prvom stupni), by nebolo dôvodné možnosť interpretačnej analógie skúmať aj vo vzťahu k (iným) správno-právnym predpisom, nielen vo vzťahu k Trestnému poriadku.

122. Práve v tomto kontexte potom kasačný súd (keďže rozhodnutím žalovaného bol sťažovateľ postihnutý za iný správny delikt, nie za priestupok) poukazuje napr. aj na § 31 ods. 5 a ods. 6 zákona 474/2013 Z. z. o výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorých „(5) Prevádzkovateľovi vozidla obvinenému zo spáchania správneho deliktu podľa § 28 ods. 1 písm. a), b) alebo písm. e) nemožno v konaní o správnom delikte vedenom po zrušení rozkazu uložiť vyššiu pokutu, než bola uvedená v rozkaze.“ a „(6) Včasným podaním odporu, ktorý nebol odmietnutý podľa odseku 3, sa rozkaz zrušuje v celom rozsahu a okresný úrad pokračuje v konaní o správnom delikte prevádzkovateľa vozidla [...]“.

123. Obdobný zákonný režim účinkov odporu proti rozkazu vyplýva napr. aj zo zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Konkrétne ustanovenie § 138 ods. 5 upravuje, že „(5) Ak je nepochybné, že právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ sa správneho deliktu podľa odseku 1 dopustila, môže správny orgán bez ďalšieho konania vydať rozkaz o uložení pokuty za správny delikt. Rozkaz má rovnaké náležitosti ako rozhodnutie. Rozkaz nemožno doručiť verejnou vyhláškou.“, na čo nadväzuje ods. 6, podľa ktorého „(6) [...] Včasným podaním odporu sa

rozkaz zrušuje a správny orgán pokračuje v konaní. Osobe uvedenej v odseku 5 nemožno uložiť vyššiu výmeru sankcie, než bola uvedená v rozkaze, ak sa pri prejednávaní správneho deliktu nezistia nové podstatné skutkové okolnosti.“

124. Zo zákona o priestupkoch, ale aj z príkladmo uvedených iných osobitných zákonov potom vyplýva opačný prístup k interpretácii právnych následkov podania rozkazu ako je tomu napr. v účinnom znení zákona o dohľade. Východiskom právnej úpravy v zákone o dohľade je v zásade „neexistencia viazanosti“, kým zákon o priestupkoch (a iné - demonštratívne vyššie uvedené - predpisy správnoprávnej povahy) so zrušením rozkazu na základe odporu viažu opačný účinok - vychádza sa z „viazanosti rozkazom“ a z tohto pravidla sa určujú výnimky - v zásade zistenie nových (podstatných) skutkových okolností.

125. Už len pre úplnosť je potrebné uviesť, že ak správny súd v napadnutom rozsudku na podporu svojho tvrdenia odkázal na ustanovenie § 355 ods. 3 Trestného poriadku (k tomu pozri aj bod 118 tohto rozsudku), doktrína aj k tomuto zákonnému ustanoveniu prezentuje podstatne obmedzenejší výkladový prístup a nepodporuje všeobecný záver o tom, že podanie odporu a zrušenie rozkazu poskytuje súdu absolútnu neviazanosť od záverov uvedených v rozkaze. Príkladmo je v tejto súvislosti možné poukázať napr. na nasledovný odborný názor: „Pri prejednávaní na hlavnom pojednávaní však samosudca nie je viazaný rozsahom trestného rozkazu, proti ktorému bol podaný odpor. To znamená, že nie je viazaný stanovenou právnou kvalifikáciou skutku ani druhom a ani výmerou uloženého trestu. Takisto je samosudca oprávnený v prípade, že bolo uložené aj ochranné opatrenie. Z uvedeného vyplýva, že pre inštitút trestného rozkazu neplatí zákaz reformationis in peius (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu, sp. zn. 3 Tdo 57/2012). Zachovanie tohto zákazu má svoje opodstatnenie. Keďže trestný rozkaz je vydávaný na základe predloženého spisového materiálu, ktorý bol zhromaždený orgánmi činnými v trestnom konaní, a nie na základe vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní. Tento spoľahlivo preukázaný skutkový stav sa môže po vykonanom dokazovaní zmeniť do takej miery, že to ovplyvní samotnú kvalifikáciu skutku, druh a výmeru trestu, ako aj uloženého ochranného opatrenia. Táto zásada môže vplývať aj na rozhodnutie obvineného, či v danej veci podá proti trestnému rozkazu odpor alebo nie. Hlavne v tom prípade, ak skutkový stav nebol až tak „spoľahlivo preukázaný“ a vykonaním dokazovania na hlavnom pojednávaní by sa mohli objaviť nové skutočnosti, skutočnosti, ktoré neboli zistené v rámci prípravného konania a výrazne by ovplyvnili rozhodnutie samosudcu v neprospech obvineného.“ (Hamranová, D. § 355 Odpor proti trestnému rozkazu. In: Čentéš, J. a kol. Trestný poriadok II. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 700-701, marg. č. 3.).

126. Práve v súvislosti s vyššie uvedeným následne kasačný súd poukazuje napr. aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - sp. zn. 6Tdo/48/2019 zo dňa 28. novembra 2019, z ktorého tiež vyplýva, že i napriek zneniu ustanovenia § 355 ods. 1 Trestného poriadku „[...] je neakceptovateľné, aby súd s podaním odporu spájal akékoľvek negatívne následky bez toho, aby s poukazom na novozistené skutočnosti zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, čo ho v konečnom dôsledku viedlo k prijatiu rozhodnutia v neprospech obžalovaného, nakoľko už vydanie trestného rozkazu v zmysle ustanovenia § 353 ods. 1 Tr. por. bolo podmienené záverom súdu o spoľahlivom preukázaní skutkového stavu veci. V opačnom prípade, by sa tak pri dodržívaní princípu predvídateľnosti práva pri rovnakých skutkových a právnych okolnostiach, mohol prísnejší rozsudok javiť ako neprípustná sankcia za využitie práva na podanie odporu. Tento názor dovolacieho súdu plne korešponduje s použiteľným nálezom Ústavného súdu Českej republiky zo 7. marca 2002, sp. zn. II. ÚS 213/2000, ktorého závery boli korigované nálezom Ústavného súdu Českej republiky z 10. decembra 2009, sp. zn. III. ÚS 39/2009; či s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. júna 2015, sp. zn. 5 To 2/2015.“

127. Vo svetle všetkých vyššie uvedených skutočností potom Najvyšší správny súd pripomína, že v rozhodnom čase ustanovenie § 35c ods. 4 zákona o dohľade určovalo len to, že „Včasným podaním odporu s odôvodnením sa rozkaz o uložení sankcie zrušuje a Národná banka Slovenska pokračuje v konaní v prvom stupni.“ a - naopak - formálnoprávne a explicitne neurčovalo, že by sa v neskrátenom konaní poskytovala správnomu orgánu „absolútna voľnosť“, resp. „neviazanosť“ v rámci konania a rozhodovania vo veci (v porovnaní s rozkazným konaním).

128. V podmienkach súdnej veci nie je sporné, že sťažovateľovi bola rozkazom uložená pokuta vo výške 4.000 Eur a rozhodnutím žalovaného pokuta 7.000 Eur. Tento potom namieta, že vyššia pokuta mu bola uložená fakticky len preto, že uplatnil svoje právo a podal odpor proti rozkazu, keď tvrdí, že v rámci neskráteného konania nedošlo k zisteniu žiadnych nových podstatných skutkových okolností, ktoré by predmetnú zmenu vo výške pokuty odôvodňovali.

129. Kasačný súd sa v naznačenom smere nemohol stotožniť s vyjadrením žalovaného ku kasačnej sťažnosti, ktorý v zásade dôvodil tým, že pokuta vo výške 7.000 Eur je primeraná a predstavuje 1% z maximálnej novej pokuty uloženej v neskrátenom konaní (kým pokuta uložená sťažovateľovi rozkazom

bola v sume 4.000 Eur z maximálnej sumy 5000 Eur, t. j. bola v hornej hranici pokutového pásma, a to ako 80% z maximálnej možnej pokuty, ktorá môže byť rozkazom uložená). Táto argumentácia žalovaného totiž v skutočnosti nereaguje na vlastnú námietku sťažovateľa. To, že v rozkaznom konaní bola sťažovateľovi uložená pokuta vo výške 80% z maximálnej možnej pokuty (v zákonných podmienkach rozkazného konania) a v riadnom (neskrátenom) konaní to bola pokuta vo výške 1% z maximálnej možnej pokuty, neposkytuje relevantnú právnu argumentáciu k samotnému nominálnemu zvýšeniu sumy pokuty ako takej (v rámci neskráteného konania oproti skrátenému konaniu), pričom práve toto tvorí podstatu námietky sťažovateľa.

130. Vychádzajúc z vyššie uvedených názorov obsiahnutých v tomto rozsudku preto správny súd v ďalšom konaní posúdi, či ustanovenie § 35c ods. 4 zákona o dohľade v rozhodnom čase umožňovalo žalovanému, aby tento sťažovateľovi uložil prísnejšiu - nominálne vyššiu pokutu ako mu bola uložená v skrátenom konaní (rozkaze) a svoje súvisiace právne názory podrobne odôvodní. Ak dospeje k záveru, že zmena výšky pokuty vylúčená nebola, avšak bola napr. viazaná na určité predpoklady/podmienky (napr. doplnenie dokazovania v rámci neskráteného konania, preukázanie nových skutočností, ktoré neboli známe v čase vydania rozkazu, iná právna kvalifikácia skutku, iné okolnosti, na ktoré sa prihliadalo pri ukladaní sankcie a pod.), uvedie, aké okolnosti opodstatňovali zmenu sankcie a preskúma, či predmetné okolnosti vo veci nastali. Následne potom opätovne posúdi kvalitu odôvodnenia žalobou napadnutého rozhodnutia, a to s osobitným zameraním na okolnosti, ktoré vyhodnotí vo veci ako relevantné - vrátane súvisiaceho odôvodnenia pokuty a jej primeranosti.

131. Už len na doplnenie kasačný súd uvádza, že ak by správny súd v rámci ďalšieho konania dospel k záveru, že k zvýšeniu pokuty (a teda k zmene k horšiemu v neprospech sťažovateľa) v podmienkach súdnej dôjsť mohlo, a to aj bez toho, aby to bolo opodstatnené napr. zmenou zisteného skutkového stavu, s tým spojenou zmenou právnej kvalifikácie a pod., osobitne zameria svoju pozornosť na to, či je pokuta vo výške 7.000 Eur (v rozhodnutí žalovaného) dostatočne (inak) odôvodnená ako pokuta uložená sťažovateľovi pôvodne rozkazom (vo výške 4.000 Eur), keďže už v rozkaze k takto uloženej pokute správny orgán uviedol: „Orgán dohľadu považuje uloženú sankciu za dôvodnú a vychádzajúc z uvedených skutočností za primeranú k zistenému porušeniu.“ (str. 17 rozkazu, posledný odsek). Práve v tomto kontexte potom môže byť dôvodné ustáliť, či v priebehu neskráteného konania vyvstali akékoľvek skutkové alebo právne okolnosti, ktoré odôvodňovali zvýšenie pokuty zo 4.000 Eur na 7.000 Eur - oproti skutkovému a právnemu stavu, ktorý existoval v čase vydania rozkazu - a či tieto boli v rozhodnutiach správnych orgánov dostatočne uvedené. V súvislosti s týmto potom Najvyšší správny súd - ilustračne - poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedený už v bode 126 vyššie, z ktorého vyplýva: „Najvyšší súd v úvode odôvodnenia svojho rozhodnutia predostrel, že v posudzovanej veci bolo pôvodne rozhodnuté formou trestného rozkazu, ku ktorého zrušeniu došlo výlučne na základe riadne a včas podaného odporu obvineným. Z uvedeného popisu zároveň zreteľne vyplýva, že okresný súd v spojení s uznesením krajského súdu následne svojim rozsudkom zhoršil postavenie obvineného, keďže mu v časti výroku o treste ustanovil dlhší náhradný trest (z 2 mesiacov na 4 mesiace) a tiež trest zákazu činnosti (z 1 roka na 2 roky). Z obsahu predloženého spisového materiálu však nevyplýva žiada zmena skutkových okolností prípadu, ktorá by takýto postup legitimizovala. Nevyhnutnosť sprísnenia uložených sankcií oproti stavu založenému trestným rozkazom nie je zrejماً ani z odôvodnenia oboch dovolaní napadnutých rozhodnutí.“

132. Pri posudzovaní súvisiacich právnych otázok sa správny súd v novom rozhodnutí vo veci podrobne vysporiada aj s tým, že rozkazom bola sťažovateľovi uložená výlučne pokuta (4.000 Eur), avšak - na strane druhej - právoplatným rozhodnutím žalovaného - po tom, čo odporom napadol vydaný rozkaz - mu okrem pokuty (7.000 Eur) bolo uložené aj opatrenie, ktoré mu rozkazom uložené nebolo. Sťažovateľ uvedené vníma ako sekundárny postih svojej osoby v kontexte podania odporu.

133. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov, Najvyšší správny súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na skutočnosť, že kasačný súd vec vrátil správnomu súdu na ďalšie konanie, správny súd sa v novom konaní opätovne vysporiada aj s moderačným návrhom sťažovateľa (§ 198 SSP), a to aj vo svetle záverov, ku ktorým dospeje v rámci ďalšieho konania vo veci.

134. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne správny súd (§ 467 ods. 3 SSP - „(3) Ak kasačný súd zruší rozhodnutie správneho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.“).

135. Tento rozsudok bol prijatý senátom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne) - § 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.